

SPRAWOZDANIE BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ UMK za rok 2023

ZBIORY BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ - stan na 31.12.2023 r.

- 1.512.367 książek (w wol.)
- 652.905 czasopism (w wol.)
- 566.180 jednostek zbiorów specjalnych (w jednostkach obliczeniowych) w tym:
 - 15.243 rękopisów
 - 57.655 starych druków
 - 89.398 druków muzycznych
 - 24.556 dokumentów kartograficznych
 - 252.015 dokumentów życia społecznego
 - 87.568 dokumentów graficznych
 - 24.656 materiałów audiowizualnych
 - 8.553 mikroform
- dostęp do zasobów elektronicznych (licencje):
 - 62 baz danych
 - 613.968 książek elektronicznych
 - 31.518 tytułów czasopism elektronicznych

UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

- 57.387 zarejestrowanych użytkowników
- 161.000 odwiedzin w Bibliotece
- ponad 215 tys. udostępnień materiałów bibliotecznych (na miejscu i na zewnątrz)
- ponad 400 tys. wol. wydawnictw (książek i czasopism) w wolnym dostępie
- ponad 1.190.000 sesji w licencjonowanych zasobach elektronicznych,

Udogodnienia dla czytelników

- nowoczesny system biblioteczny, umożliwiający jednoczesne przeszukiwanie zbiorów BU i zasobów dostępnych online lub jednoczesne przeszukiwanie ponad 25 mln zbiorów Biblioteki UMK, Biblioteki Narodowej, Biblioteki Jagiellońskiej i wielu innych,
- zdalny dostęp do zasobów elektronicznych, sieć bezprzewodowa EDUROAM,
- bezpłatny skaner,
- indywidualne i grupowe miejsca pracy rozlokowane na kilku piętrach budynku Biblioteki,
- wolny dostęp do kolekcji dziedzinowych,
- Biblioteka otwarta siedem dni w tygodniu.

DIGITALIZACJA ZBIORÓW

- ponad 257.000 zdigitalizowanych obiektów dostępnych w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej,
- prawie 3 mln wyświetleń obiektów dostępnych w KPBC

Repozytorium instytucjonalne – ponad 6.600 zdeponowanych publikacji

Spis treści

I. 2023 Rokiem Mikołaja Kopernika. Rocznica pięćset pięćdziesiątych urodzin i czterysta osiemdziesiątą rocznicą śmierci Mikołaja Kopernika	strona 2
II. XXVI zjazd Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich	strona 4
III. Struktura i organizacja BU	strona 4
IV. Finanse	strona 5
V. Gromadzenie zbiorów	strona 6
V. A. Wydawnictwa zwarte (książki), czasopisma uzupełniające zbiory i zbiory specjalne	strona 6
V. B. Czasopisma bieżące	strona 8
VI. Opracowanie zbiorów	strona 9
VI. A. Wydawnictwa zwarte (książki)	strona 9
VI. B. Czasopisma	strona 13
VII. Przechowywanie wydawnictw zwartych i ciągłych	strona 14
VIII. Zasoby elektroniczne	strona 14
IX. Udostępnianie	strona 17
X. Zbiory Pomorzoznawcze	strona 20
XI. Zbiory specjalne	strona 21
XII. Konserwacja zbiorów	strona 29
XIII. Komputeryzacja	strona 31
XIV. Kontrola i selekcja zbiorów	strona 33
XV. Bibliografii Publikacji Pracowników UMK i Analiz Bibliometr.	strona 34
XVI. Działalność informacyjna	strona 34
XVII. Działalność dydaktyczna i szkoleniowa	strona 35
XVIII. Działalność kulturalna	strona 36
XIX. Działalność naukowa i wydawnicza	strona 38
XX. Granty badawcze i projekty	strona 42
XXI. Współpraca międzynarodowa	strona 47

I. 2023 Rokiem Mikołaja Kopernika. Rocznica pięćset pięćdziesiątych urodzin i czterysta osiemdziesiątą rocznicą śmierci Mikołaja Kopernika

Dnia 18 lutego 2023 r. odbył się uroczysty wernisaż wystawy jubileuszowej pn. „Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania... Wokół *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika”, organizowanej we współpracy czterech instytucji: Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu), Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej i Archiwum Państwowego w Toruniu oraz kilkunastu instytucji z Polski. Wystawa prezentowana była w Sali Królewskiej i jej przedsiönku w Ratuszu Staromiejskim w Toruniu do 7 maja 2023 r. (w praktyce przedłużona do połowy maja).

W ramach wydarzenia poświęconego *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika przygotowano następujące przedsięwzięcia:

1) wystawa tradycyjna w Ratuszu Staromiejskim. Organizatorzy zaprezentowali odbiorcom szereg artefaktów, które obok samej istoty odkrycia Kopernika wskazywały także na recepcję traktatu w ciągu kilku stuleci po jego opublikowaniu. Wystawa podzielona została na kilka części: dzieła przedkopernikańskie, I–III wydanie *De revolutionibus*, dzieła pokopernikańskie, grafika kopernikańska z okresu od XVI do XX w., wydania *De revolutionibus* powstające od momentu, kiedy dzieło zostało zdjęte z Indeksu ksiąg zakazanych w XIX w., po czasy obecne.

2) Wprowadzeniem i zaproszeniem do w/w wystawy artefaktów była – zaprojektowana przez artystę-grafika prof. Krzysztofa Białowicza – planszowa prezentacja zachowanych w zbiorach polskich bibliotek (z Krakowa, Wrocławia, Poznania, Torunia, Warszawy, Kórnika i Płocka) czternastu egzemplarzy pierwszego wydania *De revolutionibus*.

Wystawa towarzyszyła Światowemu Kongresowi Kopernikańskiemu i zaplanowana była jako wydarzenie ogólnopolskie. Realizacja oprawy plastycznej wystawy (plansze, projekt wizualizacji wystawy) dofinansowana została z programu „Społeczna odpowiedzialność nauki – Wsparcie dla bibliotek naukowych” (SONB/SP/546729/2022).

3) W 2023 r. w ramach grantu MEiN oraz w bezpośrednim powiązaniu z wystawą jubileuszową Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu przygotowała wystawę cyfrową poświęconą I wydaniu *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika (Platforma Wystaw Cyfrowych na stronie <https://www.bu.umk.pl/>). Zarządzaniem treścią

zajęli się dr Liliana Lewandowska oraz dr Dominik Piotrowski.

4) W ramach w/w grantu SON BU przygotowała również projekt kopernikański w Polsce dla Naukowców. Projekt pn. „I wydanie *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika w zbiorach bibliotek polskich” <https://polona.pl/pdn/project/15738> ukazuje 14 polskich woluminów I wydania traktatu Kopernika, opracowanych dzięki wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi internetowych i udostępnionych odbiorcom na całym świecie w formie kopii cyfrowych.

Zabytki te przechowywane są w zbiorach kilkunastu instytucji nauki i kultury w Polsce, w tym w: Bibliotece Jagiellońskiej (sygn. Cim. 8288, Cim. 8436), Muzeum Narodowym w Krakowie – Bibliotece Książąt Czartoryskich (sygn. 2338 III A Cim Saf), Bibliotece Kórnickiej (sygn. Cim. F. 4072), Towarzystwie Naukowym Płockim (sygn. XV,170), Bibliotece Raczyńskich (sygn. III.S.b.37), Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk (sygn. S 10618 III), Bibliotece Narodowej (sygn. SD XVI.F.967), Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie (sygn. Sd.612.454), Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich (sygn. XVI. F. 4048), Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu (sygn. 363153, 411395), Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu (sygn. Pol.6.III.142) oraz Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu (sygn. 102689). Projekt składa się z kolekcji digitalizatów 14 woluminów oraz bloga z najciekawszymi informacjami o *De revolutionibus*.

28 grudnia 2023 r. podczas uroczystej sesji Rady Miasta Torunia, zorganizowanej w 790. rocznicę uzyskania przez Toruń praw miejskich, Biblioteka Uniwersytecka UMK została uhonorowana medalem okolicznościowym wydanym z okazji 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika. W ten sposób władze samorządowe doceniły wkład uniwersyteckiej książnicy w rozwój i pielęgnowanie toruńskiego dziedzictwa kulturowego oraz zachowanie tradycji kopernikańskiej. Z rąk prezydenta miasta Torunia medal odebrał dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej UMK dr Krzysztof Nierzwicki.

II. XXVI zjazd Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich

W dniach 21–22 września 2023 r. odbył się w murach Ratusza Staromiejskiego w Toruniu (dzięki uprzejmości Muzeum Okręgowego w Toruniu) XXVI zjazd Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich, której celem jest m.in. wspieranie, rozwijanie i promowanie bibliotek szkół wyższych. Zjazd zorganizował sekretarz naukowy dr Liliana Lewandowska we współpracy z Anną Piotrowską (finanse), Edytą Krużyńską i Anną Kozłowską-Zawadzką (logistyka). Liczba uczestników zjazdu wyniosła 64 członków KDBASP oraz 35 gości, wśród których byli przedstawiciele władz UMK, sponsorzy i prelegenci. Organizacja zjazdu kosztowała 62.782,94 zł, w tym: 9.040,56 zł z wpłat uczestników, 41.500,00 zł od sponsorów, 10.040,56 zł ze środków BU UMK. Sprawozdanie ze zjazdu zostało pozytywnie przyjęte przez Radę Wykonawczą KDBASP.

III. Struktura i organizacja BU

Liczba etatów w BU:	159.50	
w Bibliotece Głównej	119.00	
w tym bibliotekarzy dyplomowanych		11.50
w Bibliotece Medycznej CM	18	
w bibliotekach wydziałowych	22.5	
w tym bibliotekarzy dyplomowanych		1

W 2023 r. pracę w Bibliotece Głównej zakończyło 12 osób (11 etatów) i jedna w bibliotece wydziałowej, a zatrudniono 6 osób (5 etatów). W czerwcu 2023 r. zmniejszona została obsada Biblioteki Collegium Humanisticum, z tej jednostki jedna osoba przeszła do BG.

W 2023 r. na podstawie „Zarządzenia nr 190 Rektora UMK z 28 września 2021 r. w sprawie kryteriów, trybu i podmiotów dokonujących oceny okresowej pracowników Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu niebędących nauczycielami akademickimi” przeprowadzono okresową ocenę pracowników Oddziału Czasopism, Oddziału – Archiwum Emigracji i Muzeum Uniwersyteckiego oraz Oddziału Bibliografii Publikacji Pracowników i Analiz Bibliometrycznych.

Struktura Biblioteki Głównej

- Sekretariat
- Oddział ds. Systemu Bibliotecznego Nowej Generacji
- Oddział Informacji,
- Oddział Bibliografii Publikacji Pracowników UMK i Analiz Bibliometrycznych,
- Oddział Czasopism
- Oddział Gromadzenia i Kontroli Zbiorów
- Oddziału Opracowania Zbiorów,
- Oddział Komputeryzacji i Digitalizacji Zbiorów
- Sekcja Digitalizacji i Zasobów Cyfrowych,
- Oddział Konserwacji i Zabezpieczenia Zbiorów
- Oddział Udostępniania,
- Oddział Magazynów,
- Oddział Zbiorów Specjalnych
- Oddział Pomorzoznawczy

Oddział - Archiwum Emigracji i Muzeum Uniwersyteckie
Zespół Administracyjno-Gospodarczy

Zgodnie z Zarządzeniem nr 165 JM Rektora z 4 listopada 2019 r. oraz Zarządzeniem nr 200 JM Rektora z 20 grudnia 2019 r. zespoły administracyjno-gospodarcze działające w jednostkach UMK, w tym również Zespół Administracyjno-Gospodarczy Biblioteki Głównej, przeszły pod bezpośrednią podległość Zastępcy Kanclerza do Spraw Administracyjnych, organizacyjnie ZAG BG podlega Dyrektorowi BG.

W listopadzie 2023 r., po uzyskaniu zgody JM Rektora, przeprowadzono konkurs na funkcję kierownika Oddziału Magazynów Biblioteki Głównej. Nowym kierownikiem Oddziału został mgr Adam Wereszczyński, który objął funkcję od 1 stycznia 2024 r.

W 2023 r. pracownicy BU uczestniczyli w licznych szkoleniach dotyczących ustalania ścieżek procedowania zamówień i faktur w programie Xprime a także w szkoleniach z obsługi systemu EZD – Elektronicznego Zarządzania Dokumentami. Przeprowadzono kilkanaście szkoleń grupowych dla bibliotek wydziałowych oraz bibliotek krajowych z wykorzystania systemu Alma do pozyskiwania zbiorów. Systematycznie odbywały się spotkania bibliotecznej grupy roboczej PRIMO zajmującej się ulepszaniem funkcjonalności systemu Alma.

IV. Finanse

Wydatki na funkcjonowanie Biblioteki Uniwersyteckiej ze środków przyznanych w ramach budżetu UMK oraz z funduszy realizowanych grantów i projektów (ważniejsze pozycje):

zbiory	1 672 800,00 zł
sprzęt komputerowy i oprogramowanie	2 131 125,61 zł
wyposażenie	770 981,32 zł
wynagrodzenia i inne świadczenia z tytułu pracy	13 032 520,34 zł
usługi, koszty administrowania	128 487,35 zł
szkolenie personelu	30 144,24 zł
utrzymanie pomieszczeń, remonty	1 171 148,98 zł
promocja	153 723,85 zł

Razem 19 090 931,69 zł

Wśród ważniejszych wydatków należy wymienić dwa zakupy sfinansowane ze środków projektu POWER: systemu kontroli i zabezpieczenia zbiorów w technologii RFID za kwotę 1.235.535 zł oraz elektrycznych regałów jezdnych za kwotę 681.100 zł, jak również usługę utrzymania systemu bibliotecznego Alma w kwocie 567.155 zł, także sfinansowaną ze środków POWER.

Remonty, modernizacje

W zlikwidowanym punkcie kserograficznym powstała nowa pracownia ucyfrawiania zbiorów Sekcji Digitalizacji i Zasobów Cyfrowych. Przeprowadzono remont jednego pomieszczenia Oddziału Konserwacji i Zabezpieczenia Zbiorów: położono nową specjalistyczną wykładzinę podłogową, zamontowano nowe oświetlenie oraz wymieniono szafki, armaturę i urządzenia do mycia obiektów.

V. Gromadzenie zbiorów

V. A. Wydawnictwa zwarte (książki), czasopisma uzupełniające zbiory i zbiory specjalne

Wpływ w podziale na źródła:

Egzemplarz obowiązkowy - w 2023 roku pozyskano w ramach egzemplarza liczbę publikacji porównywalną z rokiem ubiegłym. W ramach EO zanotowano wpływ: 23.446 egzemplarzy książek, 80 e-booków na własność i 601 jednostek zbiorów specjalnych. Zauważalny jest trend publikowania książek w nakładzie poniżej 100 egzemplarzy, które zgodnie z przepisami dotyczącymi egzemplarza obowiązkowego, przysługują jedynie Bibliotece Narodowej i Bibliotece Jagiellońskiej. Część egzemplarzy obowiązkowych dostarczana jest w formie elektronicznej. W 2023 roku kontynuowano selekcję publikacji z EO, znacząco ograniczając wpływ publikacji niezgodnych z profilem gromadzenia Biblioteki Uniwersyteckiej. Książki stanowiące kolejne egzemplarze, książki z dziedziny medycyny, literaturę dziecięcą i młodzieżową, religijną, kolejne wydania podręczników szkolnych były wydawane do innych bibliotek. Łącznie przekazano 4.494 egzemplarzy druków zwartych do innych bibliotek.

Kupno – w 2023 r. zakupiono 1.764 wol. książek, 48 e-booków, 3 zeszyty czasopism i 37 jednostek zbiorów specjalnych, skoncentrowano się na pozyskiwaniu wskazanych tytułów prac naukowych z rynku zagranicznego, uzupełnianiu literatury naukowej i dydaktycznej opublikowanej na terenie kraju oraz pozyskiwaniem dostępów do elektronicznych baz książek i zakupach pojedynczych dostępów na własność do zgłaszanych przez pracowników naukowych książek. Zakupiono dostęp do kilku dużych baz książek elektronicznych czołowych wydawców światowej literatury naukowej. Korzystano z cieszącej się dużą popularnością możliwości zgłaszania dezyderatów poprzez multiwyszukiwarke Primo, kupując do zbiorów ok. 65 procent zgłoszonych książek.

Środki na zakupy książek, uzupełnień ciągów czasopism drukowanych, baz książek elektronicznych oraz zbiorów specjalnych wyniosły 558.674,28 zł. Z tej kwoty na książki drukowane wydano 237.647,39 złotych, w tym na książki zagraniczne ponad 147 tysięcy złotych. Na uzupełnienie kolekcji zbiorów specjalnych przeznaczono 14.428 zł. Z budżetu Biblioteki Głównej zakupiono 30 książek za kwotę 11.616,00 zł do czytelni Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji.

Wymiana zagraniczna – otrzymano 1.410 książki i 140 jednostek wydawnictw ciągłych, co oznacza wzrost w stosunku do 2022 r. W 2023 roku podtrzymywano wymianę publikacji z ośrodkami z całego świata. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wyraźny wzrost wpływów z tego źródła. Wpływ na to miała realizacja zamówień BU przez Library of Congress oraz przejęcie fragmentu księgozbioru po prof. Pistlohorsie (w drodze wymiany z Martin Opitz Bibliothek). Oferta BU oparta była o publikacje zakupione w Wydawnictwie Naukowym UMK, dubletach będących w zasobach Biblioteki Głównej oraz książkach polskich zakupionych dla wybranych partnerów wymiany zagranicznej. Z Biblioteki Głównej wysłano 1.099 wol. książek i 193 wol. czasopism zamówionych przez instytucje zagraniczne. Kolejny rok widoczne jest większe zainteresowanie naszych partnerów specjalnie przygotowanymi ofertami z zasobów dubletów.

Dary zagraniczne - w 2023 r. wprowadzono do zbiorów 475 woluminów książek, 8 e-booków na własność, 40 zeszytów czasopism uzupełniających zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej i 2 jednostki zbiorów specjalnych. Największym darem, częściowo opracowanym w ostatnich miesiącach 2023 r. był księgozbiór wybitnego historyka prof. Rudolfa Hiestanda z Niemiec. Interesującym darem były również dwa zeszyty rękopisu opisującego życie Torunia w pierwszych dekadach XX wieku, przekazane przez pana Jerzego Dubikajtisa.

Wymiana krajowa – w 2023 roku pozyskano 112 wol. książek i czasopism, zauważalny jest spadkowy trend znaczenia tego źródła wpływu na kształtowanie zbiorów Biblioteki. Wymiana krajowa stanowi i

będzie stanowić jedynie dodatkową możliwość pozyskiwania publikacji. Z Biblioteki Głównej wysłano 4.003 wol.

Dary krajowe – w 2023 roku pozyskano 7.129 wol. książek, 641 zeszytów czasopism i 6.982 jednostek zbiorów specjalnych(głównie dokumentów życia społecznego) , tradycyjnie kwalifikowano do zbiorów książki z bieżących darów od pracowników i absolwentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (w tym bieżące wydawnictwa przekazywane w celu umieszczenia w bazie bibliograficznej). Na tle lat poprzednich wpływ z tego źródła był bardzo wysoki.

Książki elektroniczne – w 2023 r. zakupiono dostępy do baz De Gruyter, Artfl (ze środków Wydziału Nauk Historycznych), JSTOR, Oxford University Collection, Brill, Taylor and Francis, Ibuk Libra. Na zakup licencji przeznaczono 281.774,78 zł. Widoczna jest od kilku lat rosnąca przewaga wydatków na bazy książek elektronicznych kosztem zakupu książek drukowanych oraz zbiorów specjalnych. Oprócz baz subskrybowanych przez UMK, czytelnicy mieli również dostęp do ebooków w ramach licencji krajowych Elsevier, Springer, EBSCO i Wiley (metadane wszystkich publikacji zaimportowano do katalogu bibliotecznego). Korzystając z modelu EBA przy zakupie baz książek pozyskano stały dostęp do 368 tytułów najczęściej otwieranych zagranicznych książek naukowych. Wzrastającym trendem jest przekazywanie BU przez jednostki UMK środków na zakup dostępu do baz. W roku 2023 r. wydziały przekazały łącznie 83.048,51 zł na zakup baz elektronicznych i książek drukowanych.

Dublety - utrzymywano stały kontakt z kilkoma bibliotekami, przekazując im sukcesywnie egzemplarze książek nadliczbowych i zbędnych. Z egzemplarza obowiązkowego przekazano łącznie 4.494 woluminów. Bardzo dobre efekty przyniosła selekcja bieżących publikacji o treści religijnej i przekazywanie jej do Biblioteki Centrum Dialogu w Toruniu. Tradycyjnie obdarowywano Książnicę Kopernikańską, kolejne wydania podręczników szkolnych przekazywano do Biblioteki Pedagogicznej w Toruniu a literaturę medyczną do Biblioteki CM UMK. Podobnie wysokie wyniki w przekazywaniu dubletów umożliwiły specjalne listy dla bibliotek: Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych, Biblioteki Uniwersyteckiej w Toronto, Biblioteki Narodowej w Paryżu, bibliotek litewskich i niemieckich. Łącznie przekazano 761 woluminów dubletów do instytucji zagranicznych i 2.700 do bibliotek polskich.

W 2023 roku prace skoncentrowane były na wprowadzaniu licznych darów do zbiorów Biblioteki Głównej, pomocy w selekcji i porządkowaniu zbiorów Biblioteki Collegium Humanisticum i Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji, selekcją w magazynie dubletów oraz w zbiorach Biblioteki Głównej. Działanie te wynikały z przenoszenia części księgozbioru Biblioteki Collegium Humanisticum do Biblioteki Głównej. Dużą uwagę zwrócono również na organizowanie dostępu testowych oraz subskrypcyjnych do baz książek elektronicznych. Szczególnie istotne były prace związane z zakupem zgłaszanych przez pracowników naukowych dostępu do pojedynczych tytułów książek elektronicznych z całego świata.

Polityka gromadzenia w 2023 roku nie zmieniła się w stosunku do ostatnich lat. Tradycyjnie gromadzono wydawnictwa drukowane skupiając się na zapewnieniu czytelnikom dostępu do obcojęzycznej literatury naukowej oraz literatury naukowej i dydaktycznej opublikowanej na terenie kraju. Kontynuowano pozyskiwanie unikatowych obiektów zbiorów specjalnych oraz wydawnictw drukowanych. Jednocześnie rozbudowywano ofertę dostępu do baz książek elektronicznych. Prowadzono obsługę zakupów książek dla naukowców z grantów i projektów. Prowadzono kontrolę zbiorów Biblioteki Głównej oraz księgozbiorów wydzielonych, przejmowano wielotysięczne księgozbiory z bibliotek sieci biblioteczno-informacyjnej UMK.

Wydatki w podziale na źródła zakupu:

zakupy antykwaryczne	1.994,60 zł

zakupy prywatne	6.820,00 zł
księgarnie, hurtownie	549.859,68 zł
RAZEM	558.674,28 zł

Zakupy książek elektronicznych:

w tym: ARTFL	2.440,32 zł
Brill	47.997,71 zł
I Law	52.440,50 zł
IBUK Libra	21.000,00 zł
JSTOR	10.812,11 zł
Taylor & Francis	78.283,52 zł
RAZEM	281.774,78 zł

Zakupy ze środków jednostek UMK ujęte w inwentarzach Biblioteki Głównej:

Wydział Prawa i Administracji	30 wol. za kwotę 11.616,00 zł
Wydział Nauk Historycznych	20 wol. za kwotę 5.775,00 zł
Wydział Humanistyczny	14 wol. za kwotę 2.332,49 zł
Szkoły doktorskie	11 wol. za kwotę 3.726,49 zł i 1 e-book za kwotę 698,49 zł
UCI	1 wol. za kwotę 159,00 zł
Wydział Nauk Biologicznych i Weterynaryjnych	1 wol. za kwotę 559,00 zł
Razem	78 wol. za kwotę 24.866,18 zł

Zakupy poza inwentarzami ze środków jednostek UMK – 172 wol. za kwotę 3.712,23 zł

Zakupy zrealizowane przez Bibliotekę Główną ze środków jednostek do inwentarzy tych jednostek:

Inwentarz Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji	7 wol. za kwotę 725,85 zł
Inwentarz Katedry Orientalistyki	41 wol. za kwotę 6.841,60 zł
Inwentarz Instytutu Historii	3 wol. za kwotę 876,00 zł
Razem	51 wol. za kwotę 8.443,45 zł

V. B. Czasopisma bieżące

Czasopisma zagraniczne w roku 2023 dostarczane były przez dostawców wybranych w drodze przetargu:

- Ars Polona – 7 tytułów czasopism z Europy Wschodniej za kwotę 6.950,88 zł,
- EBSCO - 30 tytuły czasopism wydawanych w USA za kwotę 91.352,88 zł, 75 tytułów wydawanych w Europie Zachodniej za kwotę 113.079,24 zł,
- ARS POLONA – 6 baz za kwotę 59.954,64 zł

łącznie dokonano zakupu 119 tytułów (mniej o 19 tytułów w stosunku do roku 2022).

Czasopisma polskie (drugi egzemplarz i czasopisma na wymianę) w liczbie 23 tytułów za kwotę 15.376,00 zł brutto dostarczała firma GarmondPress, także wybrana w przetargu.

Wydatki za zakup baz czasopism (płatne ze środków podanych jednostek):

AIP	84.180,31 zł (WFAiIS)
APS	103.622,12 zł (WFAiIS)
ACS	103.723,44 zł (Wydział Chemii)
ATLA	13.412,89 zł (Wydział Teologiczny)
Beck Online	2.288,00 zł (Wydział Prawa i Administracji)
EMIS	38.487,27 zł (WNEiZ)

IOP	80.750,41 zł (WFAiIS)
JSTOR I – II	6.023,88 zł (po 33% WFiNS, Wydział Humanistyczny, WMiI, WNH)
JSTOR III	3.259,39 zł (Wydział Sztuk Pięknych)
LEGALIS	84.870,00 zł (środki ogólne Rektora UMK)
LEX	76.456,80 zł (środki Kanclerza UMK)
LOCUS – archiwum SIAM	749,41 zł (WMiI)
Political Science Complete	11.474,97 zł (WNoPiB)
Reaxys	64.017,65 zł (Wydział Chemii)
RSC	80.998,37 zł (Wydział Chemii)
RAZEM	781.862,75 zł

W 2023 r. Oddział Czasopism przeprowadził trzy procedury przetargowe:

1. „Dostawa czasopism zagranicznych na 2024 rok” - w przetargu wybrano dostawców czasopism dla UMK na 2024 rok:

Ars Polona - lista 1 – 7 tytułów- czasopisma Europy Wschodniej

Ebsco- lista 2 – 10 tytułów- czasopisma amerykańskie

Ebsco - lista 3 – 66 tytułów - czasopisma zachodnie

Ars Polona - lista 4 – 18 tytułów – bazy i czasopisma online

łącznie na rok 2024 zamówiono 101 tytułów (dla BG i bibliotek specjalistycznych).

2. „Dostawa czasopism i gazet polskich, drukowanych i online do bibliotek i innych jednostek Uniwersytetu Mikołaja Kopernika Uniwersytetu w 2024 r.” (jednostek administracji, ogólnouczelnianych, międzywydziałowych, Biblioteki Głównej i bibliotek specjalistycznych). W przetargu zamówienia udzielono firmie GarmondPress na 136 tytułów czasopism polskich, w tym 74 tytułów dla bibliotek wydziałowych, 22 tytuły dla BG i 40 tytułów dla jednostek ogólnouczelnianych .

3. Zakup praw dostępu on-line do bazy „MathSciNet” na rok 2024, celem zapewnienia niezbędnej informacji naukowej 42 jednostkom naukowym zrzeszonym w Polskim Konsorcjum Matematycznym „Mathematical Reviews.

W 2023 roku poza trybami ustawowymi przeprowadzono procedurę zakupową dostępów elektronicznych do czasopism wydawców: AIP, IOP, APS dla Instytutu Fizyki; ACS, Reaxys i RSC dla Wydziału Chemii; Beck-online dla Wydziału Prawa; JSTOR dla 5 jednostek; baz EBSCO dla 3 jednostek; EMIS dla WNEiZ; LEX, LEGALIS i Mendeley – do użytku ogólnouczelnianego.

VI. Opracowanie zbiorów

VI. A. Wydawnictwa zwarte (książki)

W 2023 r. z wpływów bieżących zinwentaryzowano i skatalogowano 30.000 wol. książek oraz 680 dokumentów elektronicznych.

Książki skatalogowane w podziale na źródła wpływu:

- egzemplarz obowiązkowy	19.360 wol.
- kupno	1.764 wol.
- dary	6.646 wol.
- wymiana zagraniczna	1.534 wol.
- wymiana krajowa	258 wol.
- dary zagraniczne	438 wol.

Wartość książek skatalogowanych z poszczególnych źródeł wpływu:

- egzemplarz obowiązkowy:	904.094,73 zł
- kupno	196.695,05 zł
- pozostałe	696.483,99 zł
RAZEM	1.797.274,00 zł

Dokumenty elektroniczne skatalogowane w podziale na źródła wpływu:

- egzemplarz obowiązkowy	296
- kupno	362
- dary	12
- dary zagraniczne	9
- wymiana zagraniczna	1
RAZEM	680

Wartość dokumentów elektronicznych skatalogowanych z poszczególnych źródeł wpływu:

- egzemplarz obowiązkowy	7.470,00 zł
- kupno	282.091,83 zł
- pozostałe	47.782,01
Razem	337.343,84 zł

W 2023 r. wycofano z inwentarzy 1.245 wol. książek i 1 CD.

Opracowanie danych:

- dla wpływów bieżących utworzono 4.211 oryginalnych opisów bibliograficznych publikacji zwartych, prawie dla wszystkich publikacji obcojęzycznych,
- poza zapisami inwentarzowymi opracowano 5.767 publikacji oraz 140 artykułów (granty, retrokatalogowanie zasobów BG oraz depozytów, wpływów bieżących Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji, katalogowanie na potrzeby wypożyczeń dla czytelników, wypożyczeń międzybibliotecznych, uzupełniania brakujących opisów w księgozbiorach podręcznych),
- katalogowanie księgozbioru japonistycznego – znakomita większość to książki w języku japońskim (w niewielkim stopniu zinwentaryzowane) – w 2023 r. zinwentaryzowano 672 pozycje oraz skatalogowano 797 książek. z powodu unikalności tej kolekcji nie ma opisów do pobrania ze strefy wspólnej BN,
- dla wpływów bieżących przekatalogowano zgodnie z nowymi zasadami katalogowania 397 opisów bibliograficznych pobranych ze strefy sieci, które nie miały charakterystyki przedmiotowej
- utworzono 140 opisów analitycznych dla rozdziałów książek
- utworzono 4.703 Deskryptory Biblioteki Narodowej
- uzupełniono 289 Deskryptorów Biblioteki Narodowej
- na potrzeby przekształceń JHP KABA na DBN utworzono 74 nowe deskryptory przedmiotowe

Wolny Dostęp:

- wytypowano 8.926 książek do kolekcji dziedzinowych,
- dokonano selekcji 794 książek z kolekcji dziedzinowych (wydań zdezaktualizowanych, niewypożyczanych lub o małej licznie wypożyczeń, zniszczonych).

Inne prace:

- przygotowanie książek z wypożyczalni – 1.715
- retrokatalogowanie książek zgłaszanych przez Oddział Gromadzenia i Kontroli Zbiorów - 34
- retrokatalogowanie książek na potrzeby innych oddziałów (Oddział Zbiorów Specjalnych,

Oddział Informacji, Wypożyczalnia Międzybiblioteczna, Sekcja Digitalizacji) - 48

- katalogowanie zeszytów monograficznych czasopism - 24

Łącznie poza zapisami inwentarzowymi wprowadzono lub uzupełniono 1.821 opisów i rekordów egzemplarzy.

Współkatalogowanie w sieci zarządzanej przez Bibliotekę Narodową

W grudniu 2023 r. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, jako beneficjent programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025”, została przyłączona do zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek i rozpoczęła współpracę ze 130 innymi bibliotekami współkatalogującymi. Szeroka współpraca w ramach ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, możliwa dzięki realizacji jednolitych zasad katalogowania zbiorów, przynosi korzyści zarówno pracownikom bibliotek, mogącym efektywniej zarządzać zbiorami, jak i czytelnikom, którzy zyskują szerszy, szybszy i bardziej przejrzysty dostęp do informacji.

Katalogerzy BU biorą czynny udział we współtworzeniu Urzędowego Wykazu Druków (dawniej Przewodnik Bibliograficzny) tworząc opisy do publikacji z bieżącej polskiej produkcji wydawniczej. Do UWD włączono w 2023 r. 111 opisów bibliograficznych utworzonych przez bibliotekarzy UMK (stan na 9.02.2023).

Dane bibliograficzne wprowadzane do wspólnego katalogu służą również uzupełnianiu informacji do bazy Poloników Zagranicznych. 5 opisów bibliograficznych powstałych w Bibliotece Uniwersyteckiej UMK w roku 2023 zasililo dane o polonikach zagranicznych (stan na 9.02.2023).

Statystyka współpracy z Biblioteką Narodową (dane dla całej sieci bibliotek UMK, łącznie z Biblioteką Collegium Medicum i danymi tworzonymi na potrzeby bibliografii prowadzonych w Pracowni Pomoroznawczej)

Nowe opisy bibliograficzne: 11.729, w tym:

- atlasy	33
- audio, muzyczne	103
- czasopisma	41
- artykuły	388
- dokumenty ikonograficzne	157
- dokumenty elektroniczne	17
- książki	10.461
- mapy	204
- nuty	5
- rękopisy	314
- inne	6

Nowe Deskryptory Biblioteki Narodowej 6.401

Zmodyfikowane Deskryptory Biblioteki Narodowej 326

Deduplikacja

Po wdrożeniu wspólnego systemu Biblioteka Narodowa wyznaczyła 122.264 potencjalne dublety pochodzące z migracji z naszej instytucji. Podczas bieżącego opracowania zidentyfikowano i wskazano ok. 700 rekordów do połączenia. Do rozpatrzenia pozostały 23.568 (stan na 31.12.2023). Udzielono 128 konsultacji w sprawie identyfikacji druków.

Przekształcenia JHP KABA na DBN

Realizowany jest etap uzupełniania bazy o nowe deskryptory. W 2023 katalogerzy BU utworzyli 74 deskryptory. Praca polega na analizie zasadności utworzenia nowego hasła (to samo pojęcie można np. wyrazić 2 innymi deskryptorami lub dodać odsyłacz w istniejącym deskryptorze), utworzeniu nowego DBN oraz utworzenie sieci powiązań między istniejącymi już w bazie deskryptorami.

Przekatalogowanie wydawnictw wielotomowych zgodnie z przepisami Biblioteki Narodowej

W celu ujednoczenia danych po migracji (odmienne zasady katalogowania wydawnictw wielotomowych) w 2023 r. zmieniono zapisy dotyczące 160 rekordów egzemplarzy, kolejne będą dokonywane w rekordach wyznaczonych przez Bibliotekę Narodową oraz w miarę napływania kolejnych tomów do zbiorów.

Przekatalogowanie klocek intrologatorskich

W systemie Horizon opracowano niestandardowy sposób wiązania opisów bibliograficznych, który po migracji danych nie spełnia swoich funkcji. W związku z tym należało poprawić ok. 10.000 opisów bibliograficznych (znalazły się w tzw. migracji technicznej). Publikacje udostępniane tylko na miejscu automatycznie oznaczono jako dostępne. Prace nad ponownym wiązaniem opisów bibliograficznych są prowadzone w miarę potrzeb (zmiany w opisie bibliograficznym, przenoszenie zasobów z inwentarzy czasopism na inwentarze książek, zamówienie pozycji przez czytelnika). W 2023 r kontynuowano pracę - przekatalogowano 380 publikacji ze zbiorów Biblioteki Głównej i 29 ze zbiorów Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji.

Prace w Wolnym Dostępie

Do kolekcji Wolnego Dostępu w 2023 r. wytypowano 8.926 publikacji, utworzono dla nich znaki miejsca, wycofano 794 publikacji zdezaktualizowanych lub zniszczonych. W związku z likwidacją kolekcji Centrum Dokumentacji Europejskiej, przeanalizowano księgozbiór pod kątem przydatności publikacji w innych kolekcjach WD. Wybrano 278 książek głównie do kolekcji Prawo i Ekonomia.

W 2023 r. przygotowano nową kolekcję – Japonistyka, zawierającą książki na temat Japonii w różnych aspektach, głównie w języku polskim, angielskim i japońskim. We współpracy z pracownikiem Katedry Orientalistyki dr. Adamem Bednarczykiem opracowano schemat znaków miejsca. W lipcu i sierpniu nadano znaki miejsca do 1.300 książek przekazanych z magazynu Biblioteki Collegium Humanisticum. Kolekcję uzupełniono również publikacjami z przekazanego depozytu Etnologii oraz przeniesiono książki z japońskiej literatury pięknej, historii literatury japońskiej oraz języka japońskiego z Kolekcji Literatura i językoznawstwo. Wytypowano również książki z zasobów BG do uzupełnienia nowej kolekcji. Sukcesywnie opracowywane są książki w języku japońskim przekazywane z Katedry Orientalistyki. Na koniec okresu sprawozdawczego kolekcja liczyła 2.662 egzemplarze. W planach jest uzupełnienie jej o czasopisma. Kolekcja jest też budowana z bieżącego wpływu - książki z kupna, egzemplarza obowiązkowego oraz wymiany zagranicznej. Przygotowano również aparat informacyjny W związku z pojawieniem się dużych grup tematycznych w dziale Nauki Historyczne wprowadzono korektę dotyczącą znaku miejsca dla publikacji:

a. obejmujących łącznie historię Szwecji, Norwegii oraz Danii (w niektórych pracach także Islandii i Finlandii),

b. dotyczących Federacji Rosyjskiej od 2015 (od powtórnego objęcia władzy prezydenckiej przez W. Putina oraz nasilenia się dążeń tego kraju do reintegracji gospodarczej i politycznej obszaru postradzieckiego (aneksja Krymu-2014; wojna w Donbasie-2014-).

Konsultacje dla Bibliotek wdrażających/użytkujących system Alma

W 2023 r. kontynuowano udzielanie konsultacji stacjonarnych, online, mailowych i telefonicznych bibliotekom szkół wyższych dotyczących współkatalogowania z Biblioteką Narodową, organizowania

przeptywu księgozbioru między procesem gromadzenia i katalogowania, przygotowania danych bibliograficznych do migracji.

- Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu
- Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
- Biblioteka Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie
- Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego
- Biblioteka Europejskiego Centrum Solidarności

Projekt POWER

Realizowany w 2023 r. okresie od stycznia do czerwca. W ramach grantu wprowadzono do katalogu 3.271 opisów i egzemplarzy dla książek skatalogowanych w katalogu kartkowym i norm. Dodatkowo uzupełniono 2.940 kodów kreskowych w rekordach egzemplarzy wprowadzonych w latach wcześniejszych.

Projekt Społeczna Odpowiedzialność Nauki – „Upowszechnienie informacji o cennych zbiorach BU UMK – kolekcja katalogów wystaw XX-wiecznych” - realizowany w 2023 r. w okresie od października do grudnia. W ramach grantu opracowano 675 publikacji.

VI. B. Czasopisma

W roku 2023 otrzymano ze wszystkich źródeł wpływu 2.979 tytułów, w tym 2.396 tytułów czasopism bieżących.

W 2023 r. do bazy katalogowej wprowadzono 145 nowych tytułów czasopism. Opracowano 6.787 woluminów z bieżącego wpływu. W ramach tzw. retrokatalogowania (katalogowania zbiorów dotąd opracowanych wyłącznie w katalogu kartkowym), realizowanego ze środków projektu PO WER, do systemu wprowadzono 16.165 woluminów. Łącznie opracowano 22.952 wol.

Liczba woluminów czasopism z bieżącego wpływu wprowadzonych do zbiorów w 2023 r. w podziale na źródła wpływu :

- egzemplarz obowiązkowy	5.156 wol.
- kupno	674 wol.
- wymiana zagraniczna	202 wol.
- dary krajowe	640 wol.
- dary zagraniczne	63 wol.
- wymiana krajowa	44 wol.
- egzemplarz zagraniczny	8 wol.
RAZEM	6.787 wol.

Liczba rekordów egzemplarzy czasopism w bazie ALMA na 31.12.2023 r. – 514.995.

Liczba tytułów czasopism w zasobach BU - 49.869 tytułów.

W 2023 r. zlikwidowano 458 sygnatur (= tytułów) i ubytkowano 2.079 woluminów.

Katalog Kartkowy Czasopism na koniec 2023 r. liczył 54.980 kart, w ciągu roku przeniesiono do zasobu archiwalnego 1.876 kart. Kontynuowano wpisywanie informacji z kart inwentarzowych do inwentarzy drukowanych,

W 2023 r. kontynuowano prace melioracyjne w systemie Alma, m.in. sprawdzano poprawność opisów bibliograficznych poszczególnych rekordów oraz usuwano duplikaty powstałe w wyniku importu do systemu bibliotecznego Alma opisów bibliograficznych z katalogu Horizon, przenoszono zasoby czasopism błędnie podłączonych w wyniku deduplikacji oraz przenoszono do inwentarzy książek, egzemplarze czasopism które według zasad katalogowania przez BN stanowią druki zwarte. Ponadto przeprowadzono skontrolowanie wszystkich czasopism dotychczas udostępnianych w czytelni CDE, w związku z reorganizacją funkcji tej przestrzeni, czasopisma krajowe przeniesiono do magazynu czasopism a do zubytkowania przygotowano 672 woluminy do których zapewniony jest nieograniczony dostęp elektroniczny.

VII. Przechowywanie wydawnictw zwartych i ciągłych

Do magazynów przyjęto i osygnowano:

książek 29.400 wol.
czasopism 5.234 wol.

Do wolnego dostępu osygnowano i oklejono :

książek 9.240 wol.
czasopism 400 wol.

Wydano z magazynów 46.541 wol. książek i czasopism zamawianych przez czytelników, a do magazynów przyjęto 199.846 vol. książek i czasopism oddawanych po zakończeniu wypożyczenia.

Do oprawy w introligatorni Biblioteki Głównej oddano 218 wol., w tym 196 wol. książek i 22 wol. czasopism. Dodrukowano i wymieniono 184 naklejek z sygnaturami. W trosce o księgozbiór wykonano także 2.700 teczek na czasopisma i 372 teczki na gazety.

W 2023r. do magazynów Biblioteki Głównej została przeniesiona część księgozbiorów Biblioteki Collegium Humanisticum. Wymagało to wygospodarowania miejsca w magazynie pod WNEiZ. Wpłynął księgozbiór z zakresu nauk pedagogicznych, etnologii, kolekcje literatury angielskiej, niemieckiej, romańskiej, włoskiej, austriackiej, arabskiej i japońskiej. Wszystkie czynności związane z przyjęciem księgozbiorów do Biblioteki Głównej wykonali pracownicy Oddziału Magazynów (rozpakowanie, porządkowanie według sygnatur, selekcja książek nieopracowanych, wczytanie kodów kreskowych, oklejeniu książek nowymi naklejkami, ustawieniu książek w wyznaczonym miejscu w magazynie).

W grudniu 2023 r. w magazynie pod WNEiZ zostały zainstalowane kolejne moduły regałów jezdnych (2.136 mb półek). Zainstalowanie regałów poprzedziły prace porządkowe wykonane przez pracowników Oddziału (przenoszenie księgozbioru w celu uwolnienia przestrzeni na nowe regały).

Przeprowadzono wymianę części regałów stacjonarnych na regały przesuwne otrzymane z Biblioteki Collegium Humanisticum. Umożliwiło to przesunięcie wszystkich dubletów do magazynu dubletów, a tym samym przekazanie do Oddziału Magazynów regałów na ok 40-50 tysięcy woluminów.

VIII. Zasoby elektroniczne

Udział UMK w konsorcjach

Konsorcja, do których licencja dostępu jest kontynuowany w roku 2023 na podstawie umów rocznych:

1. American Chemical Society – koordynator Interdyscyplinarne Centrum Modelowania

- Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego (ICM UW),
2. EBSCO ATLA Religion Database - koordynator firma EBSCO,
 3. EBSCO Legal Source - koordynator firma EBSCO,
 4. EBSCO – Political Science Complete - koordynator firma EBSCO,
 5. Institute of Physics (IOP) - koordynator ICM UW,
 6. JSTOR: *Art & Science I-III* - koordynator ICM UW,
 7. Reaxys - koordynator ICM UW,
 8. Royal Society of Chemistry – koordynator Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe.

Zakupy źródeł elektronicznych poza konsorcjami

Kontynuowane w roku 2023 na podstawie umów rocznych:

1. American Institute of Physics (AIP) – umowa roczna, w poprzednich latach baza objęta była 50 % dofinansowaniem MEiN,
2. American Physical Society (APS) – umowa roczna, w poprzednich latach baza była objęta 50% dofinansowaniem MEiN,
3. EMIS – umowa roczna, w poprzednich latach także baza była objęta 50% dofinansowaniem MEiN,
4. LEGALIS - System Informacji Prawnej – subskrypcja roczna,
5. LEX – subskrypcja roczna,
6. Library of Latin Texts – zakup na lata 2021 – 2023, zakup u wydawcy,
7. LOCUS – archiwum bazy *Society for Industrial and Applied Mathematics (SIAM)* – opłata za podtrzymanie dostępu do archiwum bazy SIAM, bez możliwości korzystania z numerów bieżących, zakup u jedynego przedstawiciela SIAM firmy ABE-IPS w Warszawie.

Bazy dostępne poprzez licencję krajową - licencje do baz zakupione przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, udostępnione bezpłatnie instytucjom naukowym w kraju):

- EIFL EBSCO:
 - Academic Search Ultimate
 - AHFS Consumer Medication Information
 - Agricola
 - Business Source Ultimate
 - ERIC
 - European Views of the Americas 1493 to 1750
 - GreenFILE
 - Health Source Plus - Consumer Edition
 - Health Source: Nursing/ Academic Edition
 - Library, Information Science & Technology Abstracts
 - MasterFILE Premier
 - MEDLINE
 - Newspaper Source
 - Regional Business News
 - Teacher Reference Center
- Elsevier
- Nature
- Science
- SCOPUS + SciVal
- Springer
- Web of Science + InCites
 - Science Citation Index Expanded

- Social Sciences Citation Index
- Art & Humanities Citation Index
- Conference Proceedings Citation Index – Science
- Conference Proceedings Citation Index – Social Science & Humanities
- Book Citation Index - Science
- Book Citation Index - Social Sciences & Humanities (BCI)
- Emerging Sources Citation Index (ESCI)
- Current Chemical Reactions (CCR-EXPANDED)
- Index Chemicus (IC)
- Journal Citation Reports
- BioSIS Citation Index
- Current Contents Connect
- Data Citation Index
- Derwent Innovations Index
- SciELO Citation Index
- KCI-Korean Journal Database
- Russian Science Citation Index
- Zoological Records
- Wiley

Liczba tytułów czasopism elektronicznych pełnotekstowych dostępnych z komputerów UMK i liczba pobranych artykułów:

	<i>tytuły</i>	<i>pobrane artykuły</i>	<i>liczba sesji</i>
ACS	83	37.986	41.991
AIP	14	3.775	
APS	17	5.379	
EBSCO	26.016		
Elsevier	1.596	106.727	
Emerald (archiwa do 2013 r.)	95		
IOP	123	22.152	
JSTOR	628	22.945	
Nature	1	5.463	
Reaxys		2.968	
RSC	120		
Science	1	1.501	
Scopus			34.284
SIAM (archiwa 1953 – 1996)	18		
Springer	2.282	50.789	
Wiley-Blackwell	491	36.740	
WoS			26.534
RAZEM	31.517	244.804	105.777

Liczba sesji w we wszystkich bazach czasopism i e-book'ów (dane z systemu HAN) 1.194.574

W 2023 r. uruchomiono dostęp testowy do:

- baz książek elektronicznych: Statista, Artstor on JSTOR,
- kolekcji e-czasopism wydawnictwa De Gruyter,
- bazy ATLA Religion Database with ATLASerials PLUS z zakresu religioznawstwa i teologii,
- bazy Communication Source z zakresu komunikacji społecznej i mass mediów,

- bazy Central & Eastern European Academic Source (CEEAS)- baza czasopism naukowych publikowanych w krajach Europy Centralnej i Wschodniej,
- bazy Education Source Ultimate,
- bazy Slavonic Bibles Online Brill.

IX. Udostępnianie

Istotną zmianą dokonaną w 2023 r. w udostępnianiu zbiorów była wymiana systemu zabezpieczeń księgozbiorów w wolnym dostępie, z magnetycznego na radiowy, oraz zainstalowanie i uruchomienie urządzeń do samodzielnych zwrotów i wypożyczeń: dwóch książkomatów i trzech selfcheków. Zakup i wdrożenie nowego systemu w technologii RFID został zrealizowany w ramach projektu PO WER (Zadanie nr 11: Moduł 6: Biblioteka Uniwersytecka Nowej Generacji. Wdrożenie systemu zabezpieczenia zbiorów w technologii RFID w bibliotekach systemu biblioteczo-informacyjnego UMK: Bibliotece Głównej, Bibliotece Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania oraz w Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji). 9 października uruchomiono dla czytelników trzy urządzenia do samodzielnych wypożyczeń i zwrotów książek - tzw. self-cheki oraz dwa książkomaty. Self-checki umożliwiają czytelnikom samodzielne wypożyczanie i oddawanie książek z wolnego dostępu. W Bibliotece Głównej self-checki zostały ustawione na pierwszym i drugim piętrze w obszarach wolnego dostępu do zbiorów. Możliwość odbioru zamówionych książek, a także zwrotu wypożyczonych, po godzinach otwarcia Biblioteki Głównej zapewnią czytelnikom dwa książkomaty, wewnętrzny zlokalizowany w wiatrołapie wejścia głównego do budynku, i stojący pomiędzy Biblioteką Główną a Instytutem Nauk Pedagogicznych książkomat zewnętrzny. Zamówienia do książkomatu zewnętrznego pakowane są dodatkowo w foliowe woreczki, aby zabezpieczyć książki przed wilgocią. Książkomaty umożliwiają wypożyczanie i przyjmują zwroty książek ze zbiorów Biblioteki Głównej.

Wymiana systemu zabezpieczeń sprawiła konieczność wprowadzenia nowych etykiet do wszystkich pozycji udostępnianych w wolnym dostępie. W okresie od maja do października 2023 r. pracownicy Oddziału Udostępniania okleili etykietami i zakodowali prawie 250.000 woluminów książek i czasopism.

Zmiana systemu zabezpieczeń spowodowała wymianę urządzeń do aktywacji/dezaktywacji zabezpieczeń w Wypożyczalni i Czytelni Głównej.

Centrum Dokumentacji Europejskiej

W lipcu 2023 r. księgozbiór Centrum Dokumentacji Europejskiej, w którym dominowały książki i czasopisma dotyczące szeroko pojętej integracji europejskiej, prawa i polityki Unii Europejskiej, ochrony praw człowieka oraz Polski w Unii Europejskiej został podzielony, część książek trafiła do kolekcji dziedzinowych wolnego dostępu a pozostałe do magazynów. W miejscu dotychczasowej czytelni CDE udostępniono kolekcję literatury japońskiej.

Stan księgozbioru na 31 lipca 2023 r. - 7.808 wol., udostępniono na miejscu 193 wol. a wypożyczono na zewnątrz 6 wol.

Czytelnia Główna

liczba udostępnień na miejscu

czasopism 8.899 wol.

książek 2.804 wol.

wypożyczono z wolnego dostępu na zewnątrz 22.326 wol.

na miejscu z Wolnego Dostępu wykorzystano 32.661 wol. książek i czasopism

Od 6 grudnia 2023 r. zmieniły się zasady udostępniania czytelnikom materiałów XIX wiecznych z magazynów. Zamówione książki i czasopisma wydane do 1918 r. przesyłane są do Czytelni Głównej a następnie odbierane przez bibliotekarza z Czytelni Zbiorów Specjalnych i tam na miejscu udostępniane czytelnikom.

W czytelni dostępny jest bezpłatnie samoobsługowy skaner Bookeye 4 V3, umożliwiający zapisywanie na pendrive wykonanych skanów .

Czytelnia Czasopism

Liczba tytułów czasopism bieżących udostępnionych w Czytelni Czasopism 2.300

Liczba odwiedzin w ciągu roku	1.300
Liczba zeszytów czasopism udostępnionych	14.000
Liczba mikroform udostępnionych :	20
Liczba wypożyczeń do bibliotek specjalistycznych (depozyt) :	246

Liczba wypożyczeń czasopism z Magazynu Czasopism do Czytelni Czasopism na rewersy papierowe i elektroniczne – 5.755 wol.

Wolny Dostęp

W 2023 r. zbiory udostępniane w kolekcjach wolnego dostępu powiększyły się o 9.240 woluminów książek i 400 woluminów czasopism. Do oprawy w introligatorni BU oddano 120 wol. W ramach selekcji przekazano do magazynów 640 woluminów publikacji. Zmieniono znak miejsca 15 publikacjom.

Obsługą wypożyczeń i przyjmowaniem zwrotów z wolnego dostępu zajmowali się bibliotekarze dyżurujący w Czytelni Głównej.

Liczba woluminów książek i czasopism w poszczególnych kolekcjach wolnego dostępu:

Bibliologia i Naukoznawstwo	12.534
Biologia i Nauki o Ziemi	9.098
Ekonomia	14.097
Nauki historyczne	34.864
Językoznawstwo i Literatura	54.440
Matematyka, Informatyka, Fizyka, Chemia	10.337
Nauki Społeczne	18.671
Nauki stosowane	9.454
Ogólne	1.573
Prawo	23.673
Pedagogika, Psychologia	10.568
Sztuka i Muzealnictwo	29.732
Religia i Filozofia	18.716
Kolekcja prof. Zygmunta Waźbińskiego	2.322
Japonistyka	2.622
Centrum Kultury i Języka Chińskiego	1.061
RAZEM	253.609 wol.

Wypożyczalnia Miejskowa

zarejestrowano czytelników	39.195
w tym aktywnie wypożyczających	13.983
udostępniono w Wypożyczalni	135.140 wol.

suma pobranych opłat za przetrzymane i zagubione książki 110.817,80 zł

Kierownik Oddziału Udostępniania pełni funkcję sekretarza bazy danych osobowych „Baza czytelników katalogu BU UMK w Toruniu”.

W październiku w przestrzeni ogólnodostępnej zostały udostępnione cztery nowe stanowiska komputerowe dla osób niedowidzących, przekazane przez Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych UMK (dwa na I piętrze i po jednym na II i III piętrze). Komputery zostały wyposażone w system Linux Xubuntu 20, a także zaopatrzone w klawiatury przystosowane dla osób niedowidzących oraz trackballe (oprócz tradycyjnych myszek). Ponadto zainstalowano na nich oprogramowanie wspierające dostępność: czytnik ekranowy orca, program do powiększania widoku ekranu KMag oraz czytnik ebooków Thorium.

Wypożyczalnia międzybiblioteczna

Zamówienia Biblioteki UMK do innych bibliotek						
	Wysłane	Zrealizowane	Wol.	Mf/CD	Wydruk ^a	Plik ^a
Ogółem	436	324	227	45/5	16	25
w Polsce	206	204	130	44/4	8	17
za granicę	118	112	97	0/1	8	3

	Nadesłane	Zrealizowane	Wol.	Wydruk ^a	Inne	Plik ^a
Ogółem	1.212	1.000	846	23	2	156
z Polski	853	983	838	23	2	130
z zagranicy	29	17	8	0		9

*^a w kolumnach wydruk i plik podano liczbę artykułów

Liczba kont międzybibliotecznych:

 krajowych 708

 zagranicznych 95

Zamówienia na wypożyczenia międzybiblioteczne można było składać przez formularz dostępny na stronie internetowej Biblioteki Uniwersyteckiej a także przez system Alma. W 2022 roku większość opłat regulowano przy pomocy bonów płatniczych IFLA, których wysłano za kwotę 5.117,55 zł. Podobnie jak w latach ubiegłych zamówienia kierowano najczęściej do bibliotek niemieckich – 103 rewersy, orz norweskich – 6 zamówień.

Pracownia Digitalizacji

Pracownia przyjęła 296 odpłatnych zleceń zewnętrznych na wykonanie 9.001 kopii i zdjęć cyfrowych na łączną wartość brutto 33.127,00 zł. Do Pracowni wpłynęło także 149 zamówień na nieodpłatne wykonanie 1.626 kopii o wartości 2.315,00 zł brutto.

X. Zbiory Pomorzoznawcze

Stan liczbowy zbiorów na dzień 31 XII 2023 r.

- 38.947 wol. książek i czasopism (zbiór w ciągu 2023 roku powiększył się o 793 wol.),
- 1.328 mikrofisz,
- 56 CD,
- 39 mikrofilmów.

Księgozbiór Czytelni Oddział Pomorzoznawczego stanowi podstawę do badań pomorzoznawczych, bałtoznawczych i skandynawskich. Jest to unikatowa kolekcja, na bieżąco uzupełniana zarówno o nowości wydawnicze jak i publikacje starsze pojawiające się na rynku antykwarycznym, bardzo wysoko oceniana przez badaczy z kraju i zagranicy. Obejmuje druki wydane po 1800 roku. Z racji swej wyjątkowości kolekcja stanowi przedmiot zainteresowania historyków odwiedzających UMK, jest także podstawą zajęć dydaktycznych, przedstawiające możliwości wykorzystania zbiorów Czytelni w powiązaniu z pozostałymi zbiorami Biblioteki w pracach badawczych. W Oddziale Pomorzoznawczym są zbierane i opracowywane materiały (tworzone opisy bibliograficzne wraz z charakterystyką rzeczową) do kolejnych tomów *Bibliografii miasta Torunia* i *Bibliografii Pomorza Wschodniego i Zachodniego*. Dla potrzeb Bibliografii przeglądane są wszystkie zbiory wpływające do BU, przeprowadzana jest także analiza treści wybranych pozycji, wyszukiwane są również pojedyncze artykuły w czasopismach i pracach zbiorowych.

Zadania realizowane w Oddziale Pomorzoznawczym skupiają się w 4 głównych nurtach:

- kształtowanie księgozbioru udostępnianego w Czytelni Pomorzoznawczej i jego obsługa bibliotekarska, przeglądanie wszystkich wydawnictw zwartych i ciągłych wpływających do BU oraz decyzje o wprowadzeniu ich do zbiorów Oddziału, a także poszukiwanie pojedynczych artykułów w czasopismach i pracach zbiorowych do opracowywanych bibliografii,
- udostępnianie księgozbioru i informacja naukowa,
- opracowanie bibliografii (miasta Torunia, pomorskiej i kopernikowskiej), uzupełnianie bazy danych zawierającej odbitki artykułów z prac zbiorowych i czasopism,
- inne prace naukowe i popularyzatorskie związane z regionem, m.in. informowanie o konkursach na prace naukowe o tematyce pomorzoznawczej, prezentowanie informacji o imprezach popularyzujących zagadnienia pomorzoznawcze.

W 2023 r. kontynuowano prace bibliograficzne nad:

- publikacją „Bibliografii miasta Torunia za rok 2022” - druk w Roczniku Toruńskim 2023 T. 50 s. 375-448.
- „Bibliografią historii Pomorza Wschodniego i Zachodniego oraz krajów regionu Bałtyku” za lata 2018-2022,
- „Bibliografią historii Pomorza Wschodniego i Zachodniego oraz krajów regionu Bałtyku za rok 2017” – w druku,
- Tomem 4 „Bibliografii Kopernikowskiej” (przedmiotowo-podmiotowej), zakończone we wrześniu 2023 r. publikacją wydaną w Wydawnictwie Naukowym UMK. Praca nad tą bibliografią wiązała się z przeprowadzeniem szerokiej kwerendy w bazach i katalogach polskich i zagranicznych.

W ramach wdrażania systemu bibliotecznego Alma podjęto także temat możliwości opracowania bibliografii w nowym systemie. W 2023 r. doprecyzowano uzupełnianie pól lokalnych w Almie oraz konsultowano z Biblioteką Narodową formularz migracji z bazy ISIS (w formacie własnym) do formatu MARC 21 oraz docelowe przeniesienie i opracowywanie bibliografii w strefie Ogólnopolskiej Sieci Bibliotecznej tworzącej wspólny katalog z Biblioteką Narodową. We współpracy z informatykami BU wygenerowany został z bazy ISIS próbny plik zawierający ok. 40 tys. rekordów bibliograficznych, który

przekazano Bibliotece Narodowej w celu oceny możliwości migracji danych bibliograficznych do Almy.

W roku 2023 Czytelnię Pomorzoznawczą odwiedziło 1.741 czytelników, którym udostępniono 20.980 wol., 5 mikrofisz i 21 CD.

Pracownicy Oddziału Pomorzoznawczego zrealizowali 15 dużych kwerend krajowych o tematyce regionalnej oraz udzielili 115 konsultacji tematycznych. Do digitalizacji przekazano 75 woluminów, wybranych z księgozbioru Czytelni, celem upowszechnienia w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej.

Zbiory Czytelni Pomorzoznawczej i prace Oddziału Pomorzoznawczego zaprezentowano gościom odwiedzającym UMK a dla grup studentów kierunków historia, skandynawistyka i politologia. przeprowadzono także zajęcia propedeutyczne przedstawiając możliwości wykorzystania materiałów zgromadzonych w Czytelni do prac naukowych i badawczych.

XI. Zbiory specjalne

W Oddziale Zbiorów Specjalnych kontynuowano prace związane z przygotowywaną wystawą z okazji 550 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika *Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania. Wokół „De revolutionibus” Mikołaja Kopernika*. Kierownik Oddziału dr Andrzej Mycio przygotował jeden z paneli wystawy zatytułowany *„De revolutionibus” współcześnie*, obejmujący współczesne (od XIX w. do dziś) wydania *De revolutionibus*. Wystawa była dostępna w gmachu toruńskiego Ratusza Staromiejskiego od 18 lutego do połowy maja 2023 roku.

Z Czytelni Zbiorów Specjalnych skorzystało ponad 394 czytelników indywidualnych; którym udostępniono: 155 jednostek inwentarzowych rękopisów, niepublikowanych prac doktorskich, akt archiwum bibliotecznego i mikrofilmów; 230 wol. starych druków; 183 pozycje dotyczące kartografii; 269 jednostek zbiorów graficznych; 154 wol. jednostek zbiorów muzycznych i 4.500 jednostek dokumentów życia społecznego (druki ulotne i fotografie). Czytelnię odwiedziło także 17 grup w ramach zwiedzania Biblioteki. W Czytelni realizowano zamówienia na odbitki kserograficzne i kopie cyfrowe książek z księgozbioru podręcznego, niepublikowanych dysertacji doktorskich oraz rękopisów, łącznie digitalizacji poddano 100 jednostek, z których zdecydowaną większość upowszechniono w KPBC. Odpowiedziano na 82 kwerendy z Polski oraz 10 zagranicznych, dotyczących zbiorów specjalnych.

Do księgozbioru podręcznego wpłynęły 82 tytułów publikacji w 102 woluminach.

Gabinet Rękopisów

Prace Gabinetu:

Do zbiorów przyjęto 92 niepublikowanych dysertacji doktorskich przekazanych przez poszczególne wydziały UMK. Do archiwum bibliotecznego przyjęto 158 jednostek akt przekazanych na podstawie 13 spisów zdawczo-odbiorczych. Do Biblioteki trafiło także, jako dary, 15 pozycji akcesyjnych rękopisów. Najciekawsze materiały to archiwum prof. Janusza Małka, przekazane przez twórcę, Archiwum Socjologii Polskiej (zgromadzone przez prof. Włodzimierza Winclawskiego, przekazane do Biblioteki z Instytutu Socjologii UMK przez dra Łukasza Dominiaka), druga część spuścizny dra Andrzeja Nieuważnego oraz maszynopis: Willy Palm, *Eine Thorner Familie*, przekazany przez Jerzego Dubikajtisa.

Zinwentaryzowano 92 prace doktorskie. Zinwentaryzowano i skatalogowano 58 jednostek rękopisów nowożytnych, tj. dwie kolekcje: kolejny fragment spuścizny historyka Karola Górskiego (głównie materiały warsztatowe oraz niewielkie archiwum artystki) oraz Małgorzaty Iwanowskiej-Ludwińskiej. Skatalogowano w systemie komputerowym ostatnią partię rękopisów średniowiecznych.

Kontynuowano prace nad opracowaniem inwentarza rękopisów nowożytnych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, wykonano 2 pełne opisy katalogowe. W ramach europejskiego projektu EODOPEN (eBooks-On-Demand-Network Opening Publications for European Netizens) realizowanego w Bibliotece kontynuowano prace mające na celu przygotowanie spuścizny prof. Eugeniusza Słuszkiewicza do digitalizacji i upowszechnienia w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej. W ramach tego grantu w roku sprawozdawczym przygotowano, skatalogowano i przekazano do digitalizacji 8 jednostek inwentarzowych spuścizny.

Do Oddziału Konserwacji i Zabezpieczenia Zbiorów wytypowano i przekazano zbiór traktatów astronomicznych (Rps 74/III, 68 obiektów), w celu przygotowania do digitalizacji oraz udostępnienia na wystawę, w ramach realizacji projektu „Praski Zbiór traktatów astronomicznych z 1424 r. (Rps 74/III). *Konserwacja i upowszechnienie*”, który uzyskał finansowanie z programu „Społeczna Odpowiedzialność Nauki”. Projekt realizowany jest od 1 października 2023 r. do 30 września 2024.

Dr Marta Czyżak udzieliła sześciu osobom konsultacji z zakresu paleografii (odczyty inskrypcji), literatury dotyczącej zdobień i znaków wodnych rękopisów. Na prośbę dr hab. Małgorzaty Pronobis-Brzezińskiej z Zakładu Konserwacji Papieru i Skóry UMK uczestniczyła w spotkaniu naukowym poświęconym przyszłości XVIII-wiecznych relikwiarzy z Muzeum Opactwa Benedyktyn w Żarnowcu. W kwestii: czy oddzielić pięć kart rękopisu z początków XV wieku (cenne fragmenty dzieła *Speculum humanae salvationis* w j. niemieckim) od relikwiarzy czy pozostawić je *in situ* przychyłono się do pierwszego rozwiązania.

Pracownia introligatorska wykonała pudła ochronne dla czterech starych druków oprawionych w pergaminowe karty z rękopisów średniowiecznych

Rękopisy były wypożyczane na cztery wystawy zewnętrzne: na wspomnianą już *Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania. Wokół "De revolutionibus" Mikołaja Kopernika (dwa obiekty)*, *Nigra crux mala crux. Czarna i biała Legenda Zakonu Krzyżackiego* (Muzeum Zamkowe w Malborku, 28 września 2023 r. – 15 stycznia 2024 r., dwa obiekty), *Obraz Złotego Wieku* (Zamek Królewski na Wawelu, 14 września do 14 grudnia), *Misterium słońca. Kopernik, syn renesansu* (Muzeum Okręgowe w Toruniu, 8 września do 12 listopada, dwa obiekty).

Dr. A. Mycio opracował noty katalogowe czterech obiektów, wypożyczonych na wystawę *Obraz Złotego Wieku* oraz dwóch obiektów wypożyczonych na wystawę *Nigra crux mala crux. Czarna i biała Legenda Zakonu Krzyżackiego*. Dr A. Mycio jest współautorem rozdziału: *Losy księgozbioru nawrańskiego (XVIII-XXI w.)*, w publikacji *Pałac w Nawrze i jego zbiory w latach II wojny światowej i czasach powojennych*, red. Michał Antonowicz i Radosław Krajniak, Toruń 2023, s. 25-68.

Dr Marta Czyżak uczestniczyła w redakcji tomu: *Codices et fragmenta. Średniowieczny kodeks rękopiśmienny w aspekcie historycznego trwania*, red. M. Jakubek-Raczkowska, M. Czyżak, Toruń 2024; przygotowała do druku artykuł: *Fragmenty rękopisów średniowiecznych z terenu Prus Krzyżackich w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu – tytuły, proveniencje*.

Dr M. Czyżak opublikowała:

- M. Jakubek-Raczkowska, M. Czyżak, *Niderlandzki modlitewnik 84/I ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu – uwagi o treści i dekoracji iluminatorskiej*, w: *Modlitewniki XIV, XV i XVI wieku. Konteksty, odczytania, analizy, interpretacje* (w druku).
- *Rękopis 47/III Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu – analiza treściowa i kodykologiczna*, w: *Pieczenie – typariusz i odcisk. Kulturowe i prawne odniesienia*, red. T. Kałuski, M. Hlebionek, P. Pokora, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego (w druku).
- *Pieczenie i materiały z zakresu sfragistyki w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu*, w: *Pieczenie w archiwach, bibliotekach i muzeach. Charakterystyka zbiorów, metody opracowania*,

konserwacja, red. P. Gut, M. Hlebionek, J. Jankowska, Wydawnictwo NDAP, Warszawa 2023, s. 235-258.

W dniach 17 i 21 listopada 2023 r. przeprowadzono skontrum kolekcji rękopisów średniowiecznych należących do Narodowego Zasobu Bibliotecznego. Kontrolą objęto także rękopisy nowożytne. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono zgodność spisów ze stanem faktycznym.

Pracownicy Gabinetu przeprowadzili łącznie 39 prezentacji i zajęć dla studentów oraz uczestników konferencji organizowanych przez UMK i gości uczelni.

W ramach praktyk studenckich studentka III roku archiwistyki UMK brała udział w opracowaniu spuścizn prof. Leszka Michalskiego, prof. Jadwigi Wilkoń-Michalskiej i Małgorzaty Iwanowskiej-Ludwińskiej.

Gabinet starych druków

Stan zbiorów na 31.12.2023 r. – 57.655 pozycji w 48.925 woluminach.

Prace Gabinetu

Skatalogowano 2 stare druki i przekatalogowano 21 starych druków, w tym ze względu na zasady obowiązujące we wspólnej sieci bibliotek połączono 12 opisów. Opracowano 7 haseł DBN a zmodyfikowano 2 hasła DBN.

Do Oddziału Konserwacji i Zabezpieczenia Zbiorów przekazano łącznie 64 wol. starych druków, z czego większość w celu konserwacji zachowawczej, zaopatrzenia w ochronne opakowania (pudła lub teki). Do pracowni digitalizacji oddano 36 wol. starych druków (głównie całe klocki introligatorskie), w tym w ramach grantu POWER 20 wol., oraz 4 księgi inwentarzowe starych druków.

Na wystawie *Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania. Wokół „De revolutionibus” Mikołaja Kopernika* zaprezentowano 32 stare druki ze zbiorów Gabinetu. Współkuratorem wystawy odpowiedzialnym za część starodruczną pochodzącą z BU UMK była Magdalena Awianowicz, która współtworzyła również wystawę planszową poświęconą 14 egzemplarzom pierwszego wydania *De revolutionibus* w zbiorach polskich a do katalogu wystawy przygotowała 42 noty katalogowe i 3 teksty wprowadzające do poszczególnych części wystawy.

29 września Magdalena Awianowicz wygłosiła wykład *De revolutionibus Mikołaja Kopernika (1543) w bibliotekach polskich* w BU z okazji otwarcia wystawy cyfrowej i nowej odsłony portalu kopernikańskiego Nicolaus Copernicus Thorunensis, a także udzieliła wypowiedzi dla TVP Bydgoszcz na temat wystawy (21.02.2023 r.), wystąpiła w programie Astronarium (23.05) i prowadziła 16 spotkań kuratorskich przy wystawie.

Paweł Balcerowicz przygotował dwie noty katalogowe do katalogu wystawy *Obraz Złotego Wieku: kultura wizualna w czasach ostatnich Jagiellonów : wystawa w Zamku Królewski na Wawelu* a Magdalena Awianowicz opracowała także dwie noty katalogowe do obiektów wypożyczonych na wystawę *Nigra crux mala crux. Czarna i biała legenda zakonu krzyżackiego* w Muzeum Zamkowym w Malborku oraz 3 podpisy do obiektów użyczanych na wystawę *Misterium Słońca. Kopernik, syn renesansu* w Muzeum Okręgowym w Toruniu.

Pracownicy Gabinetu przeprowadzili łącznie 12 prezentacji i zajęć dla studentów oraz uczestników konferencji organizowanych przez UMK i gości uczelni.

Gabinet zbiorów kartograficznych

Stan liczbowy zbioru na dzień 31.12.2023 r. wynosił 24.556 pozycji inwentarzowych, w tym:

- atlasów - 2.184 pozycji inwentarzowych, 2.386 jednostek (przybyło 49 jednostki),
- map - 13.896 pozycji inwentarzowych, 18.182 jednostek (przybyły 704 jednostki),
- map sekcyjnych - 8.477 pozycji inwentarzowych, przybyło 180 jednostek).

Księgozbiór podręczny – publikacje dotyczące teorii i historii kartografii (podręczniki, encyklopedie, słowniki, spisy miejscowości, atlasy, mapy i czasopisma) liczy obecnie: 1.337 tytułów książek; 73 tytuły czasopism polskich i zagranicznych ; 223 atlasy ; ok. 5 tys. arkuszy map sekcyjnych. Wszystkie książki zgromadzone w czytelni posiadają opisy w katalogu komputerowym. Na opracowanie czeka jeszcze ok. 25 tytułów czasopism zagranicznych.

W okresie sprawozdawczym wpisano do inwentarzy 933 poz. w tym:

- z egzemplarza obowiązkowego: 400 map składanych, 180 map sekcyjnych, 11 atlasów
- z kupna: 1 mapa (akcesja przed 2023 r.),
- z darów: 297 map, 38 atlasów.

W związku z przystąpieniem do współkatalogowania z BN, dokumenty pochodzące z egzemplarza obowiązkowego wymagają jedynie wpisania do inwentarza i utworzenia rekordów egzemplarza. Dla 1.050 opisów, już istniejących w wspólnej bazie, wykonano rekordy egzemplarza, w tym 85 dla atlasów, 179 dla map sekcyjnych i 786 dla map składanych, ściennych i planów. Przeprowadzono 8 modyfikacji opisów. Do konserwacji przekazano 45 obiektów.

Samodzielnie wykonano 239 opisów katalogowych w tym 35 dla atlasów. Opracowano 62 deskryptory autorskie, 46 korporatywnych, 6 serii, 17 deskryptorów geograficznych, 11 deskryptorów tematycznych oraz wykonano 22 melioracje haseł.

Większość deskryptorów została opracowana na potrzeby prac związanych z uczestnictwem w grantie POWER (opracowanie retrospektywne norm i książek). Zbiory gabinetu prezentowano m.in. uczniom czterech szkół podstawowych z regionu.

W roku 2023 ukazała się publikacja: *Zagraniczne piśmiennictwo kartograficzne 1968-2018. Bibliografia opracowana na podstawie wykazów nowości literatury zestawianych przez Jerzego Ostrowskiego i zamieszczanych w kwartalniku „Polski Przegląd Kartograficzny” (1969–2015) oraz półroczniku „Polish Cartographical Review. Suplement w języku polskim” (2016–2018), 700 s., red. Zenon Kozieł, Małgorzata Kozieł.*

Gabinet zbiorów graficznych

Stan liczbowy zbiorów na 31.12.2023 r.: wynosił 236.085 jednostek, w tym:

- 16.832 albumy, albumy pocztówek i katalogi wystaw,
- 73.196 grafika, ekslibrisy, fotografie i plakaty,
- 145.778 pocztówki i reprodukcje

W 2023 r. uzupełniono kolekcję Gabinetu o akwarelę autorstwa Koźmy Czuryłto (przedstawiciel tzw. szkoły grafiki wileńskiej okresu międzywojennego) pt. „Na polowanie”, zakupioną w Galerii „Żak” oraz o rysunek kredką „Akt” autorstwa Tymona Niesiołowskiego, zakupiony na aukcji Bydgoskiego

Antykwariatu Naukowego. Do kolekcji trafiły również dwie grafiki autorstwa Zygmunta Pazdy (drzeworyty: „Chata góralska”, „Wędzarnia”), подарowane przez prof. Tomasza Kozielca. Wzbogacony został także zbiór kart pocztowych o zakup 10 pocztówek związanych z naszym regionem oraz Wilnem. Wszystkie zakupione i подарowane prace wpisują się w wyznaczoną przed laty specjalizację zbiorów. W 2023 roku łącznie pozyskano do zbiorów Gabinetu 113 jednostek (grafika, rysunki, pocztówki). Księgozbiór podręczny (katalogi wystaw, foldery) Gabinetu został wzbogacony o 11 jednostek i liczy obecnie 1.450 pozycji (małe formy wydawnicze dotyczące głównie ekslibrisów oraz grafiki).

W 2023 r. zinwentaryzowano 623 jednostki (plakaty, grafika, rysunek). Do systemu bibliotecznego wprowadzono 170 nowych opisów, 53 podłączono do istniejących opisów, zmodyfikowano 10 opisów, opracowano 72 kartoteki haseł i zmodyfikowano 31. W d'librze opracowano i upowszechniono w KPBC 204 obiektów. Do digitalizacji przekazano 71 obiektów (grafika, pocztówki i plakaty) a do konserwacji oddano 418 obiektów.

Kontynuowano systematyczną inwentaryzację i opracowanie kolekcji plakatów jak również zbioru dawnych pocztówek toruńskich w systemie Alma oraz w systemie dLibra. Po opracowaniu zbiory te upowszechniano w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej w domenie publicznej lub w ramach sieci uniwersyteckiej, w zależności o statusu prawnego. Przeprowadzono również prace melioracyjne uaktualniające status dostępnych w KPBC prac zgodnie z ich aktualną sytuacją prawno-autorską.

Wystawy prezentujące obiekty ze zbiorów Gabinetu :

- *Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania. Wokół „De revolutionibus* – zaprezentowano grafiki z wizerunkiem Mikołaja Kopernika, noty do obiektów przygotowała Elżbieta Hudzik.
- *Tworzywo i Tchnienie* - wystawa monograficzna prof. Hanny Brzuszkiewicz w Muzeum Okręgowym w Toruniu, 28 stycznia – 28 maja 2023 r., zaprezentowano rysunki, szkice oraz rzeźbę i wazon (razem 76 obiektów) artystki.
- *Wilno, Vilnius, Vilne 1918-1948. Jedno miasto – wiele opowieści*, Muzeum Narodowe w Krakowie., 25 maja - 3 września 2023 roku - 37 prac. Na kontynuowanej wystawie w Wilnie od 9 listopada do 4 lutego 2024 r. zaprezentowano 26 obiektów.
- *W kręgu artystów z Suwalszczyzny w środowisku wileńskim (do 1939 roku)*, Muzeum Okręgowym w Suwałkach, 10 listopada 2023 r. - 31 stycznia 2024 r. - 4 prace z kolekcji wileńskiej.
- *Kopernik broniący swojego "Sposobu bicia monety" na sejmie w Grudziądzu r. 1522* - scan grafiki prezentowany był na wystawie numizmatycznej w Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Głogowie.
- 275 fotografii Olgierda Gałdyńskiego wypożyczono dr Markowi Czarneckiemu w celu digitalizacji, którą przeprowadził we własnym studio fotograficznym.
- *Nigra crux mala crux. Czarna i biała legenda zakonu krzyżackiego*, Muzeum Zamkowym w Malborku, 28 września 2023 - 15 stycznia 2024 - plakat „Grunwald” z opisem Lidii Gerc.

łącznie w 2023 r. wypożyczono 442 prace ze zbiorów Gabinetu.

Elżbieta Hudzik wybrała obiekty i wykonała ich opisy do katalogu wystawy *Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania. Wokół „De revolutionibus”* oraz do katalogu *Mikołaj Kopernik. Portrety i inne wizerunki. Portraits and other images* pod redakcją Krzysztofa Nierzwickiego i Liliany Lewandowskiej, jak również przygotowała wstęp do wydanej przez Wydawnictwo Młotkowski w Toruniu jubileuszowej Teki „Mikołaj Kopernik w grafice ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu” z reprodukcjami wizerunków Mikołaja Kopernika wybranymi z kolekcji Gabinetu.

Do portalu Google Arts & Culture trafiło ponad 100 obiektów w tym m.in. grafiki wybrane z kolekcji „Copernicana”.

W listopadzie 2023 r. w wolnym dostępie zawieszono pochodzące ze zbiorów Gabinetu kolejne portrety z cyklu "Portrety Czołowych Pisarzy" (Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Zbigniew Herbert) oraz portret prof. Karola Górskiego (przy Czytelni Pomorzoznawczej) autorstwa prof. Bogdana Przybylińskiego. Z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku oraz Wielkanocy na okolicznościowych kartkach świątecznych i zaproszeniach publikowano prace z Gabinetu Zbiorów Graficznych z motywami świątecznymi.

Pracownicy Gabinetu przeprowadzili łącznie trzy prezentacje i zajęcia dla studentów Wydziału Sztuk Pięknych oraz uczestników konferencji organizowanych przez UMK i gości uczelni

Gabinet zbiorów muzycznych

Stan liczbowy zbiorów na dzień 31.12.2023 r. wyniósł 102.405 jednostki inwentarzowe:

- 89.398 jednostki nut,
- 13.007 jednostek dokumentów dźwiękowych (płyty szelakowe, analogowe, CD, DVD).

Do zbiorów przyjęto 363 obiektów: 154 jednostek inwentarzowych nut w 160 woluminach i 209 jednostek inwentarzowych płyt w 210 woluminach, w tym według źródła wpływu:

- kupno: wpłynęły 6 jednostki inwentarzowe druków muzycznych i 16 jednostek inwentarzowych dokumentów dźwiękowych (płyty szelakowe),
- dary: wpłynęło 131 jednostek inwentarzowych dokumentów dźwiękowych i 50 jednostki inwentarzowe nut,
- egzemplarz obowiązkowy: wpłynęły 103 jednostki nut i 62 jednostki inwentarzowe dokumentów dźwiękowych,
- wymiana: wpłynęła 1 jednostka inwentarzowa nut.

W systemie Alma opracowano 106 obiektów (3-druki muzyczne, 103-dokumenty dźwiękowe), utworzono 60 haseł (deskryptorów autorskich, autor/tytuł, korporatywnych, serii), zmeliorowano 6 opisów. W systemie Alma uzupełniono 252 opisy o rekord zasobu i egzemplarza (nuty 154, dok. dźwiękowe 98).

Do kolekcji dokumentów muzycznych zakupiono 5 woluminy nut współczesnych wydawnictw muzycznych, 1 wol. nut wydania krytycznego wczesnego Nocturnu Es-dur Fryderyka Chopina, wydane Nakładem C. F. Peters. (sygn.III 17292).

Do kolekcji dokumentów dźwiękowych zakupiono od osoby prywatnej 16 wol. płyt, głównie szelakowych z początku XX wieku.

W darze otrzymano rękopisy w formie wydruków komputerowych od toruńskiej kompozytorki, Magdaleny Cynk Mikołajewskiej - 41 poz. (sygn. III 17245-17285).

Wykonano opis starego druku muzycznego o sygn. I 221 „Breviarum predicatorum ...”, do katalogu wystawy „Misterium słońca. Kopernik, syn renesansu”. Starodruk został wypożyczony i prezentowany na wspomnianej wystawie w Muzeum Okręgowym w Toruniu, wrzesień-listopad 2023 r.

Od 1 kwietnia do 31 lipca 2023 r. kontynuowano prace w granicy POWER – Biblioteka Uniwersytecka nowej generacji, w ramach którego przeprowadzono korektę i uzupełnienia opisów druków muzycznych (XVIII, XIX i XX w.) sporządzonych w Kujawsko Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej w dLibrze.

W roku 2023 Ilona Lewandowska brała udział w trzech zebraniach Zarządu Fonotek SBP w Warszawie. Kontynuowane były prace w ogólnopolskim zespole projektowym (złożonym z członków Sekcji Fonotek

Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich) realizującym projekt bibliograficzny: „Bibliografia fonografii polskiej (1878-2024) – rozbudowa bazy i zwiększenie zasięgu udostępniania” finansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu „Społeczna odpowiedzialność nauki II”. Realizowany projekt jest pierwszą w kraju i na świecie rejestracją publikacji i niepublikowanych prac naukowych, dotyczących nagrań polskich i polonijnych kompozytorów oraz wykonawców, a także polskich i działających na historycznym obszarze Polski firm fonograficznych oraz tekstów poświęconych fonografii przygotowanych przez polskich autorów lub wydanych w języku polskim. W 2023 r. sporządzono 600 opisów bibliograficznych.

W trakcie „Festiwalu Młodej Muzyki 2023 – *Homage a Mikołaj Kopernik*” wykonane zostały m.in. utwory skomponowane na obchody 500 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika i kompozytorów toruńskich, pochodzące ze zbiorów muzycznych Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu.

Nawiązano współpracę z Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina, która dotyczy szeroko pojętego udostępniania i opracowania cyfrowego źródeł muzycznych pochodzących z Biblioteki UMK na platformie online polish.musicsources.pl. Działania te mają polegać na rekonstrukcji rekordów dla źródeł muzycznych rękopiśmiennych i druków muzycznych znajdujących się w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu do bazy Répertoire International des Sources Musicales (RISM) z katalogu online w ramach projektu „Dziedzictwo muzyki polskiej”. Efekty projektu będzie można oglądać i z nich korzystać na stronie polish.musicsources.pl i polishscores.org. Opracowanie ma obejmować 1016 pozycji inwentarzowych. Wprowadzone i zrekonstruowane opisy bibliograficzne będą także dostępne na stronie RISM opac.rism.info. W 2023 roku zespół projektowy, złożony z muzykologów wytypowanych przez NIFC wprowadził do bazy RISM większą część z zaplanowanych rekordów.

Kolekcja dokumentów dźwiękowy została zaprezentowana dwóm grupom uczniów LO z Chełmna.

Gabinet dokumentów życia społecznego

Stan zbiorów dokumentów życia społecznego w dniu 31.XII 2023 r. wynosił 245.056 jednostek.

W roku 2023 zbiory Gabinetu Dokumentów Życia Społecznego powiększyły się 6.943 jednostek (wyłącznie darów) w tym:

fotografii	5.523
druków	1.420

Inwentarz fotografii liczył 3.841 pozycji (138.164 jednostek fotografii). W 2023 roku przybyło 68 pozycji tj. 5.523 jednostek.

Księgozbiór podręczny został powiększony o 15 woluminów.

W 2023 r. zbiory Gabinetu powiększyły się dzięki dwóm darom:

- materiały dotyczące kultury studenckiej z l. 70. i 80., przekazane przez panią Beatę Falkowską z Bydgoszczy, studentkę UMK w II poł. L. 70.,
- druki wyborcze z 2023 r. przekazane przez Biuro Posta Ryszarda Czarneckiego z Bydgoszczy.

W roku 2023 kontynuowano współpracę z Działem Promocji i Komunikacji UMK (systematyczne pozyskiwanie fotografii dokumentującej wydarzenia w UMK) oraz instytucjami kultury Torunia:

- Muzeum Okręgowym,
- Muzeum Etnograficznym,
- Teatrem im. W. Horzycy,
- Teatrem Afisz Impresaryjny,

- Kujawsko-Pomorskim Impresaryjnym Teatrem Muzycznym w Toruniu,
- Toruńską Agendą Kulturalną,
- ICIMSS,
- Galerią Sztuki Wozownia.

Materiały pozyskiwano także od partii politycznych oraz z Urzędu Miasta Torunia i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, jak również od osób prywatnych.

Opracowanie obejmuje typowanie dokumentów do poszczególnych kategorii klasyfikacji i nadawanie sygnatur, opracowania formalne i rzeczowe w systemie Alma, identyfikację miejsca i czasu wydarzeń oraz osób udokumentowanych na fotografiach.

1. Typowanie dokumentów do poszczególnych kategorii klasyfikacji rzeczowej i nadawanie sygnatur – 3.500 jednostek.

W systemie bibliotecznym opracowano 8 rekordów bibliograficznych i 2 deskryptory.

W Gabinecie DŹS-ów prowadzona jest dodatkowa digitalizacja wynikająca z realizacji kwerend on-line, w 2023 r. wykonano 12.740 kopii cyfrowych. Zdigitalizowane fotografie i druki umieszczane są na dysku lokalnym.

Działalność promocyjna Gabinetu Dokumentów Życia Społecznego

Prowadzenie profilu na facebooku „Dokumenty Życia Społecznego Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu” <https://www.facebook.com/pages/Dokumenty-%C5%BBycia-Spo%C5%82ecznego-Biblioteki-Uniwersyteckiej-w-Toruniu/578649038867806>

Strona służy:

- wymianie informacji o aktywności społeczeństwa Torunia i regionu obejmującej działalność kulturalną, polityczną, gospodarczą, naukową, edukacyjną, reklamową, edukacyjną, rozrywkową, sportową, turystyczną, religijną, artystyczną, administracyjną
- promowaniu zbiorów i działalności Gabinetu Dokumentów Życia Społecznego

Uaktualniono hasło Wikipedii „Zbiory Dokumentów Życia Społecznego Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu” uzupełniając kalendarium, spis wystaw i cennych nabytków oraz bibliografię http://pl.wikipedia.org/wiki/Zbiory_Dokument%C3%B3w_%C5%BBycia_Spo%C5%82ecznego_Biblioteki_Uniwersyteckiej_w_Toruniu

Anna Klugowska przygotowała publikacje na podstawie zbiorów Gabinetu:

- *Dyskretny urok codzienności. Etykiety producentów z Torunia i regionu w dwudziestoleciu międzywojennym (na podstawie zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu)*, (Oblicza Kulminacji, t. 15/2023, w druku)
- *Dziedzictwo życia codziennego na przykładzie rodzinnej kolekcji fotografii Władysława Bereźnickiego (1890-1957). Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu.* (materiały pokonferencyjne, w druku)
- *Kto nie czci Kopernika? Wystawa towarzysząca IX Toruńskim Konfrontacjom Archiwalnym* (materiały w druku)

W 2023 r. obiekty ze zbiorów Gabinetu zaprezentowano od 6 grudnia 2023 r. do 6 stycznia 2024 r. na wystawie w Bibliotece Uniwersyteckiej *Kto nie czci Kopernika?*, towarzyszącej IX Toruńskim Konfrontacjom Archiwalnym.

Zbiory Gabinetu udostępniono także na wystawy organizowane przez:

- Kujawsko-Pomorski Teatr Muzyczny w Toruniu, wystawa z okazji 550 rocznicy urodzin M. Kopernika, luty-kwiecień 2023 r., 9 plakatów kopernikańskich,

- Wojewódzką Bibliotekę Publiczną – Książnicę Kopernikańską w Toruniu, wystawa „Profesor Stanisław Salmonowicz, historyk, prawnik, humanista”, 8 fotografii dokumentujących życie Profesora,
- Bibliotekę Uniwersytecką UKW, wystawa planszowa „Co nam zostało z tamtych lat... „Kultura studencka Bydgoszczy i Torunia lat 60.–80. XX w.”, druki i fotografie, dotyczące działalności klubów i organizacji studenckich UMK, m.in. Klubu Od Nowa, Teatru All.

XII. Konserwacja zbiorów

W 2023 r. zespół konserwatorów wykonał:

Konserwacja pełna starodruków z dokumentacją	1 poz.
Konserwacja zachowawcza starodruków	31 poz.
Konserwacja starodruków na bloku	13 poz.
Konserwacja zachowawcza druków XIX/XX w.	143 poz.
Konserwacja zachowawcza rękopisów średniowiecznych	5 poz.
Konserwacja zachowawcza rękopisów nowożytnych	37 poz.
Konserwacja grafik	386 poz.
Konserwacja grafik z dokumentacją	1poz.
Konserwacja kolekcji mieszanych / rysunki, grafiki, akwarela/	6 poz.
Konserwacja zachowawcza map	34 poz.
Konserwacja atlasów zachowawcze	28 poz.
Konserwacja plakatów/afisze/	5 poz.
Konserwacja pełna gazet	6 sztuk
Konserwacje pełna druków (XIX /XX w	143 poz.
Pełna konserwacja druków muzycznych	6 sygn.
Naprawa czasopism, gazet	93 poz. (9.300 str.)
Konserwacja zachowawcza broszur	10. poz. (150k)
Naprawy obwolut, futerałów	3 poz.
Konserwacja zachowawcza obrazów olejnych	71 sztuk

W roku 2023 prace zespołu konserwatorów koncentrowały się na przygotowaniu 95 obiektów do użyczenia na 10 wystaw, w tym na realizowane przez Muzeum Okręgowe w Toruniu dwie wystawy kopernikańskie, oraz do digitalizacji, na zamówienia czytelników i w ramach projektu POWER. W ramach projektu POWER do digitalizacji przygotowano 202 obiekty: 18 starych druków, 41 rękopisów, 6 sygn. zbiorów muzycznych i 103 druki XIX – XX wieczne. Różnorodny stan zachowania obiektów narzucał znaczne zróżnicowanie poziomu zaawansowania prac. Dla części obiektów zabytkowych były to prace o zawężonym zakresie. W przypadku XIX i XX obiektów można było w koniecznych przypadkach poszerzyć programy prac konserwatorskich. Prace konserwatorskie umożliwiły wykonanie skanów ale również zaspokoiliły potrzeby wynikające ze stanu zachowania obiektów. Zespół introligatorów współpracował przy pracach na książkach i broszurach, w których wzmacniano szycie i poprawiano konstrukcję, przygotowano również opakowania ochronne w postaci pudeł i teczek ochronnych wykonanych ze specjalistycznych materiałów bezkwasowych. Działania te znacznie poprawiły stan zachowania zbiorów biblioteki.

Wykonano konserwację na dużych zespołach obiektów Oddziału Zbiorów Specjalnych Pracom konserwatorskim poddano w sumie 643 obiekty:, w tym: 4 inkunabuły, 44 stare druki, 5 rękopisów średniowiecznych, 48 map i atlasów kartograficznych, 392 obiektów zbiorów graficznych, 6 obiektów muzycznych, 103 obiekty z czasopism, 143 druki XIX-XX wiecznych. W grupie obiektów z kolekcji grafik poddano konserwacji kolejne prace autorstwa Jerzego Hoppena. Pełnej konserwacji przygotowującej do ekspozycji został poddany obraz Hilarego Krzysztofiaka w technice temperowej na tekturze

zamontowanej na płycie pilśniowej. Wykonano także pełną konserwację wraz z montażem na bezkwasowych podkładach na zbiorze 379 ekslibrisów.

Do wypożyczenia na 8 wystaw innych instytucji przygotowano ponad 190 obiektów: starych druków i rękopisów, druków XIX i XX wiecznych, grafik, akwareli, rysunków i plakatów.

Wystawy, na które przygotowano konserwatorsko używane obiekty:

- 18.02. – 7.05.2023 r „Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania...wokół „De revolutionibus Mikołaja Kopernika” Muzeum Okręgowe, Toruń. Przygotowano do wypożyczenia i ekspozycji na wystawie: 30 starych druków, 2 rękopisy, 23 grafiki, 23 wydania dzieła Kopernika z XIX i XX w. Wszystkie obiekty zostały zaopatrzone w opakowania ochronne oraz w podkładki ekspozycyjne.
- 25.05.- 3.09.2023 r „Wilno-Vilne-Vilnius 1918-1948 Jedno miasto-wiele opowieści” , Muzeum Narodowe w Krakowie. 9.11.23- 4.02.2024r. Litewskie Muzeum Sztuki w Wilnie. Przygotowano do wypożyczenia i ekspozycji 37 prac na papierze: grafik, rysunków, akwarel.
- 12.11.2023 r „Misterium Słońca, Kopernik – syn Renesansu”, Muzeum Okręgowe, Toruń Przygotowano do wypożyczenia i ekspozycji: 2 inkunabuły, 1 atlas, 3 stare druki, 2 rękopisy.
- 15.09.2023- 7.01.2024 r. „Marek Żuławski. Malarstwo z kolekcji Muzeum Uniwersyteckiego”. w Centrum Sztuki Współczesnej *Znaki Czasu* w Toruniu. Przygotowanie konserwatorskie 68 obrazów i prac plastycznych.
- 14.09. – 14.12.2023 r „Obraz Złotego Wieku. Obrazy w czasach ostatnich Jagiellonów”, Zamek Królewski na Wawelu, Kraków. Przygotowano do wypożyczenia i ekspozycji: 5 starych druków, 1 rękopis.
- 28.09.2023 – 15.01.2024 r „Nigra crux mala crux. Czarna i biała legenda Zakonu Krzyżackiego”, Muzeum Zamkowe w Malborku. Przygotowano do wypożyczenia i ekspozycji: 2 stare druki, 3 rękopisy, 1 plakat.
- 10.11.2023r. – 31.01.2024 r. „W kręgu artystów z Suwalszczyzny w środowisku wileńskim (do 1939)”, Muzeum Okręgowe w Suwałkach. Przygotowano do wypożyczenia i ekspozycji: 4 grafiki.

W ramach projektu SON II Ministerstwa Edukacji i Nauki rozpoczęto prace konserwatorskie przygotowujące do digitalizacji rękopis astronomiczny Rps 74 – „Zbiór traktatów astronomicznych” z ok. 1424 r., papierowo pergaminowy oprawny w deski. Prace konserwatorskie będą kontynuowane w roku 2024.

Dezynfekcji w komorze poddano ok. 140 obiektów, głównie pochodzących z darów i zakupów do zbiorów bibliotecznych oraz z Wydziału Sztuk Pięknych.

Ważniejsze prace zespołu introligatorów:

Foliowanie książek COLIBRI	219 szt.
Oprawa roczników gazet w twardą oprawę	1 szt.
Oprawa książek w skórę i półskórek	2 szt.
Oprawy z reperacją i z zachowaniem starych okładek.	56 szt.
Oprawy nowe z drukiem i reperacją składek /wykazy/	245 szt.
Oprawy broszurowe z reperacją kart	3 szt.
Oprawy w grzebienie	98 szt.
Oprawa w termo okładki Fast-bind	112 szt.
Oprawa inwentarzy w półskórek	17 szt.
Naprawy inwentarzy	8 szt.
Reperacje książek, wklejanie kartek	134 szt.

Szycie starych druków	1.szt.
Opakowania ochronne tekturowe do starodruków	23 szt.
Pudła wyklejane papierem do starych druków	6 szt.
Tuby ozdobne w skórę i pudła	73 szt.

XIII. Komputeryzacja

Prace zespołu informatyków:

Administracja/opieka nad serwerami, komputerami

- administracja serwerami: kpbk.umk.pl, zc.umk.pl/repozytorium.pl, fiasco, skunks, gamon, Drukarz, Chyzy, Kiks, Trurl, Trupec, Musnet, uruchomienie nowego serwera – zeus, który będzie supervisorem maszyn wirtualnych (VMWare),
- administracja terminalami dla użytkowników biblioteki (aktualizacje oprogramowania, zmiany w konfiguracji na podstawie sugestii z Oddziału Informacji BG),
- bieżąca administracja systemami KD, SSWiN, CCTV,
- uruchomienie nowego serwera ESET, utrzymanie i administrowanie systemem konsoli ESET oraz bieżące zdalne wdrażanie nowych wersji ESETa
- utrzymanie dostępu zdalnego do e-zasobów uczelni (administracja serwerem i oprogramowaniem HAN);
- nadzór nad systemem bibliotecznym Horizon, który nadal używany jest przez część bibliotekarzy;
- uruchomienie drugiego backupu zewnętrznego HDD4TB macierzy dyskowej NAS Kiks, na której przechowywane są wielkorozmiarowe dane graficzne Dokumentów Życia Społecznego.

System biblioteczny:

- współadministrowanie systemem bibliotecznym Alma,
- nadzór nad synchronizacją danych bazy Programu Absolwenckiego z Almą, generowanie raportów,
- import danych uczniów i nauczycieli Uniwersyteckiego Liceum Akademickiego,
- raporty i blokowanie kont studentów i pracowników, którzy wypadli z systemu USOS ,
- poprawki błędnie skonwertowanych diakrytyków po migracji z systemu Horizon,
- poprawki i raport nt. miniatur stron tytułowych Starych Druków,
- testy oprogramowania Alma Digital,
- nadzór i rozwiązywanie problemów związanych z pobieraniem statystyk wykorzystania zasobów elektronicznych przez SUSHI,
- nadzór i rozwiązywanie problemów związanych z aktualizacją kolekcji publikacji elektronicznych,
- aktualizacja dat ważności kont studentów,
- nadzór i poprawki związane z tworzeniem kont pracowników (zamiana konta wewnętrznego na zewnętrzne),
- zgłaszanie błędów dot. działania Alma/Primo do Centrum Pomocy ExL powiązanie Alma z InCites, Eksport TSV z Analytics, SUSHI z Scholary iQ ,
- tworzenie, modyfikacja i utrzymanie aplikacji integrujących Almę z innymi systemami oraz ułatwiającymi/rozszerzającymi pracę w systemie Almie w tym:
 - płatności PayU,
 - stworzenie nowego skryptu do generowania etykiet z kodami kreskowymi,
 - współadministracja serwerem AlmaBib (w tym serwerem baz danych - MariaDB, i serwerem www - Lighttpd),

Udział w wdrażaniu systemu zabezpieczania zbiorów w technologii RFID firmy Arfido:

- konfiguracja integracji systemu Alma z selfcheckami,
- testowanie bramek, self-checków i książkomatów,
- współkonfigurowanie oprogramowania w self-checkach i książkomatach (komunikaty, grafika, itp),
- instalacja czytników/programatorów RFID i oprogramowania firmy Arfido na komputerach bibliotecznych wraz z autorskim programem pozwalającym na tworzenie statystyk liczby zakodowanych etykiet przez bibliotekarzy,
- diagnoza problemu i naprawa sieci LAN do książkomatów,
- przygotowanie aplikacji WakeOnLine dla selfchecków

Baza ISIS:

- opracowanie konwersji baz ISIS-owych do formatu Marc21 zgodny z zasadami katalogowania Biblioteki Narodowej w systemie Alma,
- konwersja 12 baz ISIS-owych: P10-P21 do formatu Marc21 i przesłanie do Biblioteki Narodowej,
- opracowanie generowania wydruków z systemu Alma do programu MS Worda dla baz bibliograficznych tworzonych przez Oddział Pomorzoznawczy,
- administracja bazami bibliograficznymi ISIS, wydruki, odtwarzanie baz z kopii bezpieczeństwa.

System Kontroli Dostępu (KD):

- aktualizacja systemu KD do wersji pozwalającej na przeprowadzanie operacji na większej grupie danych,
- analiza możliwości importu kart bibliotecznych czytelników do systemu KD celem dostępu do książkomatu w wiatrołapie,
- przygotowanie systemu KD i import czytelników systemu bibliotecznego Alma do systemu Kontroli Dostępu,
- generowanie listy nowych kart bezstykowych w systemie Alma celem załadowania do systemu Kontroli Dostępu.

Inne prace:

- rozpoczęcie prac nad nowym serwerem DHCP –
- administracja Kujawsko-Pomorską Biblioteką Cyfrową – rozwiązywanie bieżących problemów, kontakt z PCSS, przygotowywanie plików do masowego publikowania w KPBC ,
- wprowadzanie danych do repozytorium: KRONIK@,
- ukończenie prac nad inwentaryzacją infrastruktury sieciowej rozpoczętych w 2021 r. i kontynuowanych w 2022 r.,
- przygotowanie OPZ oraz procedury i planu wymiany szaf rackowych w Bibliotece.

Sekcja Digitalizacji – podstawowe prace:

Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa

Realizacja bieżących zamówień zewnętrznych i wewnętrznych - w roku 2023 zarejestrowano 1.626 zamówień, zdigitalizowano ponad 1700 obiektów.

Łącznie w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej udostępnionych jest ponad 64.470 obiektów ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu,

Bieżące prace przy digitalizacji – ucyfrowianie (skanowanie lub fotografowanie), post-produkcja, przygotowywanie plików do publikacji, archiwizacja:

- praca redakcyjna w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej - selekcja, opracowywanie i publikacja, pomoc innym redaktorom UMK i partnerom,
- mailowa i telefoniczna pomoc użytkownikom KPBC,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej materiałów deponowanych w KPBC oraz dokumentacji związanej z przekazaniem pozwoleń na upowszechnianie,
- przygotowywanie materiałów do poprawy rozpoznanego tekstu po automatycznym procesie OCR dla wolontariusza,
- praca redaktora i przekazywanie e-zasobów do biblioteki cyfrowej Polona, współpraca z Biblioteką Narodowa w sprawach dotyczących Polony,
- wprowadzanie danych dla dokumentów ucyfrowionych przez BU na sprzęcie uzyskanym w ramach programu "Kultura w zasięgu 2.0" do portalu Urzędu Marszałkowskiego: digitalizacja.kulturawzasiegu.eu;
- wprowadzanie danych do portalu Dzieł Osieroconych (Orphan Works),
- obsługa techniczna i fotograficzna wykładów i imprez w BG oraz konferencji w Muzeum Uniwersyteckim,
- przygotowania do wystaw i publikacji związanych z rokiem Kopernika.

XIV. Kontrola i selekcja zbiorów

W roku 2023 roku przeprowadzono skontrum w reorganizowanym księgozbiornym Czytelni Centrum Dokumentacji Europejskiej, którego zasoby zostały przydzielone do magazynów oraz kolekcji wolnego dostępu. Przeprowadzono kontrolę rękopisów należących do Narodowego Zasobu Bibliotecznego oraz cymeliów w magazynie starych druków. Dodatkowo przeprowadzono kontrolę kompletności zbiorów rosyjskojęzycznych w zbiorach Biblioteki Głównej. Wspierano wszystkie prace kontrolne zbiorów filologicznych oraz etnologii, przeniesionych do Biblioteki Głównej z Biblioteki Collegium Humanisticum. Przeprowadzono po raz pierwszy selekcję w zbiorach depozytów przekazanych Bibliotece Głównej w poprzednich latach. Wyselekcjonowano i ubytkowano literaturę zdezaktualizowaną oraz druki występujące w wielu egzemplarzach:

Depozyt Instytutu Pedagogiki – usunięto 5.400 woluminów,

Depozyt Instytutu Historii i Archiwistyki – usunięto 1.360 woluminów.

W 2023 roku wspierano działania bibliotek wydziałowych w zakresie tworzenia protokołów ubytków oraz ksiąg ubytków. Przystąpiono do projektowania księgi ubytków dla wydawnictw ciągłych.

Selekcja w zbiorach Biblioteki Głównej (wraz z depozytami bibliotek sieci)

- do Księgi Ubytków Wydawnictw Zwartych wpisano 1.245 wol.,
- do Księgi Ubytków CD ROM wpisano 1 CD ROM,
- do Księgi Ubytków Wydawnictw Ciągłych wpisano 2.079 wol.,
- do Księgi Ubytków depozytów PDTORU wpisano 5.400 wol. (w ramach POWER)
- do Księgi Ubytków depozytów HISTORU wpisano 1.360 wol. (w ramach POWER).

Wyniki prac kontrolnych zbiorów

- dokonano melioracji katalogu alfabetycznego i Komputerowego Katalogu Kartkowego Książek, zakres sprawdzonych skrzynek katalogowych od Kud do Morz,
- wymiana krajowa - wprowadzono 812 wol.,
- usunięto 12.027 kartek katalogowych z katalogu alfabetycznego,
- przeniesiono 5 wol. z inwentarza wydawnictw zwartych na inwentarz wydawnictw ciągłych.

XV. Bibliografii Publikacji Pracowników UMK i Analiz Bibliometrycznych

W 2023 r. Bibliografia Publikacji Pracowników UMK prowadzona była w Bazie Wiedzy UMK (baza Omega). Nadzór nad bazą publikacji pracowników sprawuje Oddział Bibliografii Publikacji Pracowników UMK i Analiz Bibliometrycznych.

Do zadań Oddziału należy także:

- przygotowanie analiz parametrycznych w związku z ocenami okresowymi, habilitacjami i profesurami oraz wnioskami o granty i nagrody,
- przygotowanie zestawień dla wydziałów lub katedr dotyczących publikacji ich pracowników z okresu kilku lat,
- praca w systemie PBN- Polska Bibliografia Naukowa,
- udzielanie informacji we wszystkich sprawach dotyczących ministerialnych rozporządzeń z zakresu ewaluacji nauki oraz międzynarodowych baz danych odzwierciedlających dorobek naukowy pracowników nauki (Web of Science, Scopus, GoogleScholar),
- zgłaszanie publikacje z najwyżej punktowanych czasopism do jednorazowych stypendiów Rektora.

Baza Omega

- opisy dopisane – 6.480, w tym: 4.377 rekordy publikacji (książki, artykuły i rozdziały, inne publikacje i redakcje czasopism) i 2.103 pozostałe (autorzy: 1.793, instytucje – 40, konferencje i wydarzenia – 147, czasopisma i serie – 12).

Analizy parametryczne (oceny dorobku naukowego pracowników UMK przygotowywane w związku z awansami, nagrodami, przedłużeniem zatrudnienia, grantami itp.) - 73 analizy.

Publikacje z najwyżej punktowanych czasopism zgłoszone do jednorazowych stypendiów Rektora - 315 publikacji.

Korespondencja mailowa: wysłano 3.130 maili. Poczta wewnętrzna UMK – wysłano 31 przesyłek.

Wdrażanie i udostępnienie systemu Omega -Psir:

Przez cały rok kontynuowano prace nad wdrożeniem i rozwojem systemu Omega- Psir -Baza Wiedzy UMK, dążąc do utworzenia kompleksowego systemu obejmującego różne aktywności pracowników uczelni – publikacje, patenty, projekty, zespoły badawcze itp. - kontynuowano cotygodniowe spotkania zespołu osób zaangażowanych w ten proces: bibliotekarzy BU, informatyków UCI UMK i przedstawicieli dyscyplin. Oprócz wprowadzania bieżących publikacji, wprowadzane były cały czas poprawki do danych przeniesionych z Expertusa (przeniesione już w całości do bazy Omega).

XVI. Działalność informacyjna

Oddział Informacji obsługuje punkt Informacji, zlokalizowany na I piętrze Biblioteki Uniwersyteckiej, a także odpowiada na kwerendy zgłaszane przez czytelników. W roku 2023 zrealizowano łącznie 3.479 kwerend, w tym 224 za pośrednictwem poczty elektronicznej, 5 za pośrednictwem komunikatora *Bibliotekarz online*, 2.256 kwerend osobistych, 987 kwerend telefonicznych. Poczta tradycyjną wpłynęły 7 kwerendy. Zapytania czytelników w ogromnej większości dotyczyły lokalizacji pozycji i ich zamawiania, czy procedur obowiązujących przy korzystaniu z biblioteki. Wydano 925 kart dziennych czytelnika.

Do zadań Oddziału Informacji należy również organizacja wszystkich przedsięwzięć Biblioteki Uniwersyteckiej lub w niej się odbywających, tj. przygotowanie wydarzeń od strony technicznej, informacyjnej i promocyjnej, zapewnienie miejsca oraz sprzętu do realizacji przedsięwzięcia, sporządzanie list adresowych zapraszanych gości oraz projektowanie i wysyłka zaproszeń, projektowanie i wydruk folderów, informowanie społeczności akademickiej oraz mieszkańców regionu

o imprezach za pośrednictwem poczty elektronicznej, serwisów informacyjnych, systemu elektronicznego plakatu, serwisów społecznościowych oraz uczelnianych i regionalnych mediów. Zadania te wykonywane są we współpracy z pracownikami Zespołu Administracyjno-Gospodarczego oraz Oddziału Komputeryzacji i Digitalizacji Zbiorów.

Zarządzanie serwisami internetowymi

- administracja i zarządzanie treścią w portalu Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu opartym na otwartym systemie Liferay, <https://www.bu.umk.pl/>,
- administracja i zarządzanie treścią w serwisie biblioteki.umk.pl, skupiającym wszystkie biblioteki specjalistyczne UMK, <http://biblioteki.umk.pl/>,
- administracja i zarządzanie Portalem Kopernikańskim opartym na otwartym systemie Joomla!, <https://nct.umk.pl/pl/>,
- administracja i zarządzanie treścią Platformy Wystaw Cyfrowych opartą na otwartym systemie Omeka S, <https://expo.bu.umk.pl/> wspierającą m.in. ekspozycję kolekcji dziedzictwa kulturowego oraz tworzenie powiązanych otwartych danych (Linked Open Data). Platforma powstała także jako inicjatywa wspierająca otwartą naukę, otwartą edukację, otwartą kulturę oraz humanistykę cyfrową,
- administracja systemem Primo VE w ramach platformy Alma, <https://szukaj.bu.umk.pl/>,
- zarządzanie platformą e-learningową Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu <https://moodle.umk.pl/BU/>,
- administracja i zarządzanie treścią multimedialną w systemie digital signage (ekrany) opartym na otwartoźródłowym systemie Xibo (pomysłodawca wdrożenia tego systemu),
- zarządzanie treścią w serwisie Facebook <https://www.facebook.com/bu.torun/>,
- zarządzanie treścią w serwisie YouTube <https://www.youtube.com/channel/UCoBF4XkLt-dKR9jw3HM2Wlw>,
- zarządzanie treścią w serwisie Twitter https://twitter.com/bumk_torun

Otwarta nauka i zarządzanie danymi badawczymi

- wsparcie pracowników i doktorantów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w zakresie zarządzania danymi badawczymi (opracowanie i prowadzenie szkoleń),
- recenzowanie i pomoc w tworzeniu Planów Zarządzania Danymi Badawczymi,
- udostępnienie i aktualizowanie zasobów internetowych w ramach portalu Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu z zakresu otwartej nauki i zarządzania danymi badawczymi <https://www.bu.umk.pl/otwarta-nauka>,
- tworzenie otwartych zasobów edukacyjnych,
- administracja instytucjonalnym repozytorium pełnych tekstów <https://repozytorium.umk.pl/> oraz repozytorium danych badawczych na platformie RepOD (<https://reporod.icm.edu.pl/dataverse/umk>),

XVII. Działalność dydaktyczna i szkoleniowa

Na platformie Moodle stale dostępny jest kurs e-learningowy przysposobienia bibliotecznego, kierowany do studentów, ale także dostępny dla wszystkich zainteresowanych. Treści kursu są na bieżąco aktualizowane, uwzględnia zmiany zachodzące w funkcjonowaniu BU. Oprócz kursu dostępnego online pracownicy Oddziału Informacji prowadzili stacjonarne 18 zajęć przysposobienia bibliotecznego dla studentów I roku UMK oraz dla uczniów Uniwersyteckiego Liceum Ogólnokształcącego. Dla studentów zagranicznych na UMK przeprowadzono 4 szkolenia w formie stacjonarnej.

Pracownicy Oddziałów: Informacji, Czasopism, Opracowania, Pomorzoznawczego i Zbiorów

Specjalnych przeprowadzili także 31 zajęć dydaktycznych połączonych z prezentacją Biblioteki i zbiorów dla studentów UMK kierunków: archiwistyka i zarządzanie dokumentacją, historia, historia sztuki, japonistyka, krytyka artystyczna, prawo, skandynawistyka, wojskoznawstwo i filologia polska. Pracownicy Oddziału Zbiorów Specjalnych przeprowadzili także zajęcia i pokaz dla stypendystów Krajowego Funduszu na Rzecz Dzieci, uczestników warsztatów starożytnych zorganizowanych przez Katedrę Filologii Klasycznej Wydziału Humanistycznego UMK ,

11 grudnia 2023 r. dzięki inicjatywie Biblioteki Narodowej w Warszawie odbyły się w BU UMK warsztaty szkoleniowe w zakresie tematycznym digitalizacji i udostępniania obiektów bibliotecznych (<https://www.bu.umk.pl/warsztaty-digitalizacyjne>). Plan warsztatów obejmował zwiedzanie Biblioteki Głównej, warsztaty z przygotowania konserwatorskiego obiektów do digitalizacji oraz samej digitalizacji, wykład nt. prawa autorskiego w digitalizacji. Warsztaty poprowadzili pracownicy BU: Piotr Kurek, Katarzyna Nielek, Lidia Bannach-Szewczyk, Edyta Krużyńska oraz Piotr Anczewski z BN. Nad organizacją czuwała dr Liliana Lewandowska. Udział wzięło 18 osób z regionu, reprezentujących następujące instytucje: Stowarzyszenie Nauczycieli Matematyki, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bezy w Bydgoszczy, Biblioteka Politechniki Bydgoskiej, Muzeum Etnograficzne w Toruniu, Archiwum UMK, Wojewódzka Biblioteka Publiczna - Książnica Kopernikańska w Toruniu, Biblioteka Państwowej Akademii Nauk Stosowanych we Włocławku, Gminna Biblioteka Publiczna w Nowem, Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu, Muzeum Ziemi Chełmińskiej w Chełmnie, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Brodnicy, Biblioteka Wyższej Szkoły Gospodarki, Biblioteka WSD Włocławek.

W roku 2023 praktyki w Oddziale Zbiorów specjalnych BU realizowała trójka studentów, w tym dwie osoby z UMK (studentka II roku krytyki artystycznej i studentka archiwistyki) oraz studentka historii z Uniwersytetu w Lund w Szwecji. Od grudnia 2023 roku student prawa na UMK pomagał w pracach bibliotecznych jako wolontariusz. Do jego zadań należało: wykonanie inwentaryzacji dubletów druków muzycznych, płyt analogowych i CD, pomoc przy selekcji i inwentaryzacji archiwalnych płyt gramofonowych oraz pomoc w wykonaniu spisu i identyfikacja proveniencji w drukach muzycznych z XVI-XVII wieku (tzw. berlinka) oraz XIX i XX wieku oznaczonych jako „poniemieckie”.

XVIII. Działalność kulturalna

Obchody 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika – Kopernik 550

Biblioteka Uniwersytecka zajęła się ważnymi lokalnie i na skalę światową inicjatywami:

- 1) Przejęcie administrowania portalem Nicolaus Copernicus Thorunensis <https://copernicus.torun.pl/> (zarządzanie treścią: dr Liliana Lewandowska, dr Dominik Piotrowski), dzięki wsparciu Centrum Badań Kopernikańskich;
- 2) Uruchomienie profilu UMK jako pierwszej uczelni w Polsce w Google Arts&Culture <https://artsandculture.google.com/partner/nicolaus-copernicus-university-in-torun> (zarządzanie treścią: dr Liliana Lewandowska, dr Dominik Piotrowski), dzięki wsparciu Centrum Badań Kopernikańskich;
- 3) Stworzenie wystawy cyfrowej „*De revolutionibus* Mikołaja Kopernika (1543) w bibliotekach polskich” <https://expo.bu.umk.pl/s/de-revolutionibus> (zarządzanie treścią: dr Liliana Lewandowska, dr Dominik Piotrowski).

W ramach Roku Mikołaja Kopernika BU UMK podjęła współpracę z Muzeum Okręgowym w Toruniu, Wojewódzką Biblioteką Publiczną – Książnicą Kopernikańską i Archiwum Państwowym w Toruniu, realizując szereg przedsięwzięć jubileuszowych.

- 18.02.2023 Wernisaż wystawy *Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania. Wokół „De revolutionibus” Mikołaja Kopernika*; organizatorzy: Muzeum Okręgowe w Toruniu, Archiwum Państwowe w Toruniu, Książnica Kopernikańska w Toruniu i BU; Muzeum Okręgowe w Toruniu. Wystawa prezentowana do 14.05.2023
- 8.03-15.10.2023 Wystawa *Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania. Wokół „De revolutionibus” Mikołaja Kopernika*; organizatorzy: Muzeum Okręgowe w Toruniu, Archiwum Państwowe w Toruniu, Książnica Kopernikańska w Toruniu i BU;
- 21.03-30.09.2023 Wystawa *Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania. Wokół „De revolutionibus” Mikołaja Kopernika*; organizatorzy: Muzeum Okręgowe w Toruniu, Archiwum Państwowe w Toruniu, Książnica Kopernikańska w Toruniu i BU;
- 10.05.2023 Tajemnice De revolutionibus. Astronomia w księgach zapisana. Ekskluzywna podróż po świecie dawnej i współczesnej astronomii. Wydarzenie XX Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek; organizatorzy: BU i Koło SBP przy BU, Muzeum Okręgowe w Toruniu, Książnica Kopernikańska; Ratusz Staromiejski
- 8-25.09.2023 Wystawa *Mikołaj Kopernik na Walorach Filatelistycznych*; autor: Kazimierz Wosiek; wystawa towarzysząca Światowemu Kongresowi Kopernikańskiemu, BU,
- 15.09.2023 Wernisaż wystawy *Marek Żuławski. Malarstwo z kolekcji Muzeum Uniwersyteckiego*; organizator: Archiwum Emigracji BU UMK, Muzeum Uniwersyteckie UMK; Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu w Toruniu. Wystawa prezentowana do 17.01.2024.
- 29.09.2023 *Kopernik online*: otwarcie wystawy cyfrowej <https://expo.bu.umk.pl/s/de-revolutionibus/page/witamy> i nowej odsłony portalu kopernikańskiego Nicolaus Copernicus Thorunensis <https://nct.umk.pl/> oraz prezentacja projektu naukowego pn. *I wydanie „De revolutionibus” Mikołaja Kopernika w zbiorach bibliotek polskich* <https://polona.pl/pdn/project/15738/general> – prezentacja projektów
- 6.12.2023 Wernisaż wystawy *Kto nie czci Kopernika?;* ekspozycja towarzysząca IX Toruńskim Konfrontacjom Archiwalnym *Przewroty kopernikańskie w archiwistyce*; organizatorzy: BU przy wsparciu Centrum Badań Kopernikańskich i Wydziału Nauk Historycznych UMK.

Wydarzenia IX Toruńskiego Kiermaszu Książki Regionalnej i Regionalnej; współorganizowanego 17 października 2023 r. przez: Książnicę Kopernikańską w Toruniu, Toruński Oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego i BU:

Pisarz wobec dziedzictwa miejsc - spotkanie z prof. Stefanem Chwinem; prowadzenie prof. dr hab. Maciej Wróblewski z Wydziału Humanistycznego UMK;

O demonach, duchach i zjawach ziemi chełmińskiej – spotkanie z Natalią Zacharek i Yuliyą Tabenską; prowadzenie: Justyna Słomska-Nowak;

Mazury w Toruniu – rozmowa o „Dzieciach Jerominów” Ernsta Wiecherta z udziałem redaktora Waldemara Mierzwy z Wydawnictwa Retman w Dąbrównie i dr. hab. Włodzimierza Zientary, prof. UMK z Wydziału Humanistycznego UMK;

Kaszuby w pigułce - spotkanie z autorami książki *Historia Kaszubów na jeden wieczór*.

Wydarzenia XX Ogólnopolskiego Tygodnia Bibliotek Biblioteka – Moja, Twoja, Nasza – Biblioteka!
<https://www.bu.umk.pl/tydzien-bibliotek-2023>

- 26.04-12.05. *Niesamowite przygody skarpetek* - wystawa prac plastycznych słuchaczy Uniwersytetu Dziecięcego; kurator: organizatorzy: BU, Fundacja Amicus UNC i Koło SBP przy BU,

- 8.05.2023 Kawa z Bibliotekarzem; organizatorzy: BU i Koło SBP przy BU,
- 8.05.2023 Spotkanie z Maciejem Henem i promocja Jego najnowszej książki *Segretario*. Prowadzenie: dr hab. Rafał Moczkoan, prof. UMK; organizatorzy: BU i Koło SBP przy BU,
- 9.05.2023 Zotero – warsztaty z menedżera bibliografii,
- 9-10.05.2023 Majowy Kiermasz Książek; organizatorzy: BU i Koło SBP przy BU,
- 15.05.2023 Nasze? Obce? Niczyje? Ziemie "odzyskane" 1945–2023. Na marginesie książki Waldemara Mierzwy *Niczyje*. Dyskusja z udziałem Profesorów Janusza Małka i Włodzimierza Zientary oraz Jana Wyrowińskiego i Waldemara Mierzwy; organizatorzy: BU i Koło SBP przy BU.

Inne ważniejsze działania kulturalne zorganizowane lub współorganizowane przez BU

Wystawy:

- 5-15.01.2023 Prof. dr hab. Mieczysław Wojciechowski – wystawa okolicznościowa,
- 22.09.2023 Pokaz cymeliów dla uczestników Krajowego Zjazdu Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich; BU, Czytelnia Zbiorów Specjalnych
- 10.10.2023 Wernisaż wystawy *Polscy architekci i Charków. Wielogłosy kamiennej melodii* oraz wykład prof. L. Żwanko: *Polscy architekci w Charkowie XIX-początek XX wieku*; organizatorzy: Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą „Polonika” i BU;
- 29.11.2023 Wernisaż wystawy *200 lat weterynarii polskiej: od Wilna do Torunia przez Charków*; organizatorzy: BU, Instytut Medycyny Weterynaryjnej Wydziału Nauk Biologicznych i Weterynaryjnych UMK oraz Centrum Muzealne Państwowego Uniwersytetu Biotechnologicznego w Charkowie;
- 12.12.2023 Wernisaż wystawy *20 lat Muzeum Uniwersyteckiego ale obrazków znacznie więcej....*, Muzeum Uniwersyteckie.

Spotkania autorskie, koncerty, kiermasze i prezentacje książek:

- 1.03.2023 Promocja książki Grażyny Tylickiej i prof. Jacka Tylickiego *Dawny Gdańsk w rycinach z kolekcji pastora Johanna Jacoba Haselaua*; organizatorzy: Muzeum Narodowe w Gdańsku i BU
- 14.03.2023 Promocja książki *Per aspera ad astra. Listy Leona Cienkowskiego (1822- 1887)* i spotkanie autorskie z prof. Lubow Żwanko; organizatorzy: Wydawnictwo Naukowe UMK i BU;
- 19.06.2023 Spotkanie z prof. Kazimierzem Grążawskim i promocja książki *Życie codzienne miast Zakonu Krzyżackiego w Prusach*; prowadzenie: prof. dr hab. Andrzej Radziwiński; BU,

Wirtualne Muzeum Informatyki – wystawa cyfrowa przygotowana przez dra D. Piotrowskiego i dra Grzegorza Marcza z Wydziału Matematyki i Informatyki UMK: <https://expo.bu.umk.pl/s/wirtualne-muzeum-informatyki>

Pracownicy BU wspomagali od strony organizacyjno-technicznej: 1 konferencję, 3 wystawy, 19 szkoleń/warsztatów, 50 spotkań/zebrań i 3 kiermasze organizowane w Bibliotece przez podmioty zewnętrzne.

XIX. Działalność naukowa i wydawnicza

Książki autorskie

1. Supruniuk Mirosław A.: *Sztuka emigrantów w Muzeum Uniwersyteckim w Toruniu, Warszawa* –

Rozdziały z monografii

1. Hudzik Elżbieta, Różnorodne przedstawienia postaci Mikołaja Kopernika w grafice ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, [w:] Mikołaj Kopernik w grafice ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, 2023, Toruń, Wydawnictwo Młotkowski, 20 s., ISBN 978-83-61549-46-8, s. 3 – 4.

Rozdziały w monografii naukowej

1. Czyżak Marta, Pieczęcie i materiały z zakresu sfragistyki z zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, [w:] Pieczęcie w archiwach, bibliotekach i muzeach : charakterystyka zbiorów, metody opracowania, konserwacja, red. Paweł Gut, Marcin Hlebionek, Jagoda Jankowska, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Warszawa 2023, s. 235-258, Punktacja ministerialna:20.
2. Piotrowski Dominik Mirosław, Marketing wizualny, wystawiennictwo i opowiadanie historii, [w:] Marketing w działalności bibliotecznej, red. Maja Wojciechowska, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2023, s. 701-724, Punktacja ministerialna:20.

Katalog

1. Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania ... : wokół *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika : katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Toruniu, 18 lutego - 7 maja 2023, red. Lewandowska Liliana, Nierzwicka Magdalena, Nierzwicki Krzysztof, Prace Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu nr 2, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu 2023, s. 355. Punktacja ministerialna 20.

Tekst w katalogu

2. Awianowicz Magdalena, Czyżak Marta, Kłosiński Michał, Wronka Anna, Dzieła pokopernikańskie, [w:] Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania ... : wokół *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika : katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Toruniu, 18 lutego - 7 maja 2023. Lewandowska Liliana, Nierzwicka Magdalena, Nierzwicki Krzysztof (red.), Prace Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, 2023, vol. 2, Toruń, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, s.176-225, ISBN 978-83-231-5053-4
3. Awianowicz Magdalena, Czyżak Marta, Wronka Anna, Dzieła przedkopernikańskie, [w:] Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania ... : wokół *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika : katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Toruniu, 18 lutego - 7 maja 2023, Lewandowska Liliana, Nierzwicka Magdalena, Nierzwicki Krzysztof (red.), Prace Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, 2023, vol. 2, Toruń, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, s. 116-150, ISBN 978-83-231-5053-4
4. Awianowicz Magdalena, Kłosiński Michał, Wronka Anna, Wydania *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika (1543, 1566, 1617), [w:] Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania ... : wokół *De revolutionibus* Mikołaja Kopernika : katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Toruniu, 18 lutego - 7 maja 2023 / Lewandowska Liliana, Nierzwicka Magdalena, Nierzwicki Krzysztof (red.), Prace Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, 2023, vol. 2, Toruń, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, s. 151-175, ISBN 978-83-231-5053-4
5. Balcerowicz Paweł, Artickel der Ceremonien vnd anderer Kirchen Ordnung, [w:] Obraz Złotego Wieku : kultura wizualna w czasach ostatnich Jagiellonów : wystawa w Zamku Królewskim na Wawelu, 15 września - 14 grudnia 2023. T. 2: Katalog / Piech Teresa, Wolańska Joanna, Ziętkiewicz-Kot Joanna (red.), 2023, Kraków, Wydawnictwo Zamek Królewski na Wawelu, s. 54-54, ISBN 978-83-66648-71-5

6. Balcerowicz Paweł, Cantional Albo Ksiegy chwał Boskich : to iest Piesni Duchowne Kościoła świętego | podług Ewangeliei y Prawdziwego Pisma świętego słożone, [w:] Obraz Złotego Wieku : kultura wizualna w czasach ostatnich Jagiellonów : wystawa w Zamku Królewskim na Wawelu, 15 września - 14 grudnia 2023. T. 2: Katalog / Piech Teresa, Wolańska Joanna, Ziętkiewicz-Kot Joanna (red.), 2023, Kraków, Wydawnictwo Zamek Królewski na Wawelu, s. 55-55, ISBN 978-83-66648-71-5
7. Hudzik Elżbieta, Kłosiński Michał, Portrety i inne wizerunki, [w:] Mikołaj Kopernik : portrety i inne wizerunki / Nierzwicki Krzysztof, Lewandowska Liliana (red.), Nicolaus Copernicus, 2023, Toruń, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, s. 39-213, ISBN 978-83-231-5171-5
8. Hudzik Elżbieta, Duda Michalina, Kłosiński Michał, Wizerunki Mikołaja Kopernika, [w:] Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania ... : wokół De revolutionibus Mikołaja Kopernika : katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Toruniu, 18 lutego - 7 maja 2023 / Lewandowska Liliana, Nierzwicka Magdalena, Nierzwicki Krzysztof (red.), Prace Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, 2023, vol. 2, Toruń, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, s. 253-337, ISBN 978-83-231-5053-4
9. Mycio Andrzej, Współczesne wydania De revolutionibus Mikołaja Kopernika, [w:] Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania ... : wokół De revolutionibus Mikołaja Kopernika : katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Toruniu, 18 lutego - 7 maja 2023 / Lewandowska Liliana, Nierzwicka Magdalena, Nierzwicki Krzysztof (red.), Prace Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, 2023, vol. 2, Toruń, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, s. 226-252, ISBN 978-83-231-5053-4

Najważniejsze artykuły autorstwa lub współautorstwa pracowników BU:

1. Supruniuk Mirosław A. "Permanence and liquidity" Polish art in Great Britain in the 20th century : introduction to a description, [w] Archiwum Emigracji, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, nr 33, Toruń 2023, s. 309 – 364.
2. Supruniuk Mirosław A., Kubiak Weronika, „Wiadomości” – ostatnie 10 lat, [w:] Archiwum Emigracji, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu 2023, nr 31, Toruń 2023, s. 537 – 612. Punktacja ministerialna 40.
3. Supruniuk Mirosław A., Mieczysław Grydzewski – uparty czytelnik książek historycznych, [w:] Archiwum Emigracji, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu 2023, nr 31, Toruń 2023, s. 11 – 37. Punktacja ministerialna 40.

Inne:

1. Kromp Dorota, Gazeta Powstańcza. Nr 1 (14). Warszawa-Toruń, 1.08.1944-2023, Toruń, Urząd Marszałkowski 2023, Pamiątki z Powstania Warszawskiego w zbiorach Fundacji Generał Elżbiety Zawackiej w Toruniu.
2. Krasnodębska Joanna, Kwaśnik Grażyna, Maćkowska Izabela, Moskała Katarzyna, Supruniuk Mirosław A., 20 lat Muzeum Uniwersyteckiego : ale obrazków znacznie więcej ... : [wystawa w Muzeum Uniwersyteckim, termin 13.12-28.06.2024, wernisaż 12.12.2023 / kuratorzy: Mirosław A. Supruniuk, Kasia Moskała, Joanna Krasnodębska, Grażyna Kwaśnik, Izabela Maćkowska, Toruń 2023, 28 s.
3. Kubiak Monika, Rok temu Muzeum - Apteka "Pod Łabędziem" powitała pierwszych gości, [w:] Wiadomości Akademickie : pismo Akademii Medycznej im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, 2023, nr 91, s.26-27.
4. Mycio Andrzej, Ze wszech ksiąg najbardziej godna przeczytania: wokół „De revolutionibus” Mikołaja Kopernika, [w:] Wiadomości Akademickie : pismo Akademii Medycznej im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, 2023, nr 88, s.2-3.
5. Nierzwicki Krzysztof, Kubiak Monika, Mikrobiologia ta sama, ale nie taka sama : wywiad z prof. dr hab. Eugenią Gospodarek-Komkowską, kierownikiem Katedry Mikrobiologii / rozmowę

przeprowadzili Krzysztof Nierzwicki. Monika Kubiak, [w:] Wiadomości Akademickie : pismo Akademii Medycznej im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, 2023, nr 91, s.2-15

W 2023 r. do bazy bibliometrycznej pracownicy BU zgłosili łącznie 20 publikacji (artykułów, rozdziałów, sprawozdań). W repozytorium instytucjonalny UMK zdeponowano 1 publikację.

Najważniejsze efekty działalności konserwatorów papieru i skóry Oddziału Konserwacji i Zabezpieczenia Zbiorów:

1. *Autoportret autorstwa Hilarego Krzysztofiaka z połowy lat 50. XX w., ze zbiorów Oddziału Archiwum Emigracji i Muzeum Uniwersyteckiego Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, o sygnaturze AE/GAL/1032.* Autor prac konserwatorskich, dokumentacji i fotografii: Magdalena Pawlińska.
2. *Zespół 69 zeszytów nutowych z dziewiętnastego i dwudziestego wieku, wykonanych w różnych technikach graficznych, pochodzących ze Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersyteckiej UMK w Toruniu.* Autorzy prac konserwatorskich, dokumentacji i fotografii: Marta Cieplińska, Anna Hanczewska, Beata Kaliszek, Lucyna Knapczyk.

Konserwator i restaurator dzieł sztuki mgr Magdalena Pawlińska otrzymała wyróżnienie w konkursie „Najlepsze Dyplomy na Kierunku Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki w Polsce (edycja 2020/21 i 2021/22)”, którego zakończenie miało miejsce w dniach 25-27.10.2023 r. w Krakowie. W trakcie towarzyszącej konferencji Pani Magdalena Pawlińska prezentowała swój dyplom „Pergaminowy składany wachlarz plisowany z końca XVIII wieku, kolekcja Heleny Dąbczańskiej. Zbiory Muzeum Narodowego w Poznaniu”, a także uczestniczyła w wystawie pokonkursowej i sesji naukowej.

Konferencje naukowe

Biblioteka Uniwersytecka była organizatorem konferencji i współorganizatorem sesji:

- 21.-22.09.2023 XXVI Zjazd Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich; organizatorzy: BU i KDBASP; Muzeum Okręgowe w Toruniu oraz Sala Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania UMK,
- 29.11.2023 Sesja naukowa *Polskie korzenie weterynarii w Charkowie: historia i współczesność* towarzysząca otwarciu wystawy *200 lat weterynarii polskiej: od Wilna do Torunia przez Charków*; organizatorzy: BU, Instytut Medycyny Weterynaryjnej Wydziału Nauk Biologicznych i Weterynaryjnych UMK oraz Centrum Muzealne Państwowego Uniwersytetu Biotechnologicznego w Charkowie.

Przynależność do towarzystw naukowych:

1. The Archives and Record Association /UK & Ireland
 - Ilona Miller
2. Copernicus-Vereinigung für Geschichte und Landeskunde Westpreußens e.V.
 - dr Liliana Lewandowska
3. European Network Association
 - dr Dominik Piotrowski
4. Instytut Kaszubski w Gdańsku
 - dr Wojciech Szramowski
5. International Society for Knowledge Organization (ISKO)
 - dr Dominik Piotrowski
6. Internationale Gutenberg-Gesellschaft in Mainz

- dr Krzysztof Nierzwicki
7. Polskie Towarzystwo Astronomiczne
 - dr Karolina Zawada
 8. Polskie Towarzystwo Bibliologiczne
 - dr Krzysztof Nierzwicki
 9. Polskie Towarzystwo Geograficzne
 - Małgorzata Kozieł
 10. Polskie Towarzystwo Historyczne
 - Jolanta Milz-Kłaczek
 11. Polskie Towarzystwo Matematyczne
 - Katarzyna Burnicka
 12. Towarzystwo Naukowe w Toruniu:
 - dr Marta Czyżak
 - dr Liliana Lewandowska
 - dr Andrzej Mycio
 - dr Krzysztof Nierzwicki
 - dr Wojciech Szramowski
 - dr Milena Śliwińska
 13. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
 - Ilona Lewandowska - Zarząd Sekcji Fonotek,
 - dr Dominik Piotrowski - Przewodniczący Okręgu Kujawsko-Pomorskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
 14. Verein für Reformationsgeschichte
 - dr Liliana Lewandowska
 15. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie
 - dr Krzysztof Nierzwicki
 - dr Wojciech Szramowski

Prace w zespołach eksperckich:

dr Marta Czyżak - Zespołu Badań nad Rękopisami SIGLUM przy Uniwersytecie Warszawskim,
 dr Krzysztof Nierzwicki – Rada Naukowa Polskiej Akademii Nauk – Biblioteki Gdańskiej,
 dr Krzysztof Nierzwicki - Rada Programowa Książnicy Cieszyńskiej VIII kadencji,
 dr Krzysztof Nierzwicki - Rada Muzeum przy Muzeum Ziemi Chełmińskiej w Chełmnie,
 dr Krzysztof Nierzwicki - Rada Programowa Kujawsko-Pomorskiego Centrum Dziedzictwa w Toruniu,
 dr Krzysztof Nierzwicki - Rada Wykonawcza Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich,
 dr Dominik Piotrowski - Rada Konsorcjum DARIAH-PL, członek Komitetu Sterującego w projekcie DARIAH-PL <https://lab.dariah.pl/projekt/konsorcjum/>, projekt POIR 4.2 - budowa laboratoriów badawczych,
 Grzegorz Szturo – Polski Komitet Normalizacyjny, Komitet Techniczny nr 242 ds. Informacji i Dokumentacji.

XX. Granty badawcze i projekty

W roku 2023 Biblioteka Uniwersytecka złożyła wnioski o 3 granty:

1. Zbiór traktatów astronomicznych z 1424 r. Digitalizacja i upowszechnienie rękopisu ze zbiorów BU UMK, program MEiN „Społeczna Odpowiedzialność Nauki”, na kwotę 110.770,00 zł,

dofinansowanie przyznano. Kierownik projektu – dr Liliana Lewandowska. Celem projektu jest ucyfrowienie i upowszechnienie online (w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej oraz w Polona.pl) cennego, bogato zdobionego rękopisu astronomicznego z 1424 r. (Rps 74/III), będącego kompendium średniowiecznej wiedzy o wszechświecie i przechowywanego w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu. Jest to szerzej nieznaną podręcznik teoretycznej i praktycznej astronomii, ważne ogniwo w rozwoju nauki i cenne źródło dla badaczy – rękopis wyjątkowy, unikatowy nie tylko dla kolekcji toruńskiej, ale także dla polskich zbiorów rękopiśmiennych i dla Narodowego Zasadu Bibliotecznego.

2. Upowszechnienie informacji o cennych zbiorach BU UMK – kolekcja katalogów wystaw XX-wiecznych, program MEiN „Społeczna Odpowiedzialność Nauki”, na kwotę 220.770,00 zł, dofinansowanie przyznano. Kierownik projektu – mgr Agnieszka Dwornik. Celem projektu jest ucyfrowienie i upowszechnienie informacji katalogowej w formie online o zbiorze publikacji dotyczących sztuki polskiej, głównie dwudziestowiecznych katalogów wystaw publikowanych na terenie Polski. Informacja ta zasili centralny katalog prowadzony przez Bibliotekę Narodową, czym, oprócz dostarczenia materiałów do badań dla społeczności naukowej, przyczyni się do rozwoju informacji na temat zbiorów polskich bibliotek. Kolekcja obejmuje ponad 17.000 egzemplarzy, z czego do tej pory w katalogu komputerowym zostało odnotowanych ok. 5.300 egzemplarzy. Są to publikacje głównie w języku polskim, ale również w języku niemieckim, angielskim i włoskim. W dużej mierze są to publikacje unikatowe, stanowiące jedyne ślady działalności wystawienniczej często nieistniejących już instytucji kultury i sztuki, wydawane w formie broszur i druków ulotnych. W opracowanym zbiorze znajdują się również opracowania na temat sztuki polskiej i światowej. W ramach projektu przewidziane jest umieszczenie informacji w katalogu komputerowym dostępnym online o 8.000 publikacji.
3. Humanistyka w naukach medycznych - kompendium wiedzy do badań nad chorobami zakaźnymi w XIX i XX wieku, program MEiN „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki – Dziedzictwo narodowe”, na kwotę 1.797.290,40 zł, w rozpatrywaniu.

Otrzymane dofinansowanie powiększyło sumę przyznaczonych do tej pory od 2011 r. środków finansowych na realizację zadań grantowych do łącznej sumy 19.143.458,08 zł.

W 2023 r. realizowany był grant z programu MEiN „Społeczna Odpowiedzialność Nauki” pn. „*De revolutionibus* M. Kopernika (1543) w bibliotekach polskich. Wystawa i udostępnienie cyfrowe” (kwota dofinansowania 119.295,00 zł, realizacja: 2022–2023). W ramach grantu osiągnięto zaplanowane we wniosku dwa cele główne: 1) przygotowanie ogólnodostępnej, otwartej i nowoczesnej wystawy cyfrowej, poświęconej recepcji dzieła astronoma i umieszczenie jej na Platformie Wystaw Cyfrowych BU UMK (<https://expo.bu.umk.pl/s/derevolutionibus>), 2) udostępnienie kopii cyfrowych wszystkich 14 woluminów I wydania *De revolutionibus* online w Polonie (<https://polona.pl/derevolutionibus>).

Nawiązana została współpraca z Staatsbibliothek w Berlinie. W planach jest udział w projekcie, o który będzie aplikować StaBi do fundacji Deutsche Forschungsgemeinschaft. Projekt polega na ucyfrowieniu i upowszechnieniu w zasobach cyfrowych Stabi druków z lat 1501–1800, znajdujących się w domenie według miejsca powstania, języka, charakteru, unikatowości. Cyfrowe wizerunki druków umieszczone zostaną w katalogach VD16, VD17, VD17 wraz z lokalizacją, tj. BU UMK oraz linkiem przekierowującym do zasobu elektronicznego w Stabi i KPBC/Polonie. Projekt ma się rozpocząć w 2024 r.

W planach było również złożenie wniosku do fundacji PZU (na realizację warsztatów), jednak fundacja wstrzymała składanie wniosków do odwołania.

Projekty kontynuowane w 2023 r. Szlakami Polski Niepodległej

Grant pn. Słownik bio-bibliograficzny pracowników i studentów Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie (1919-1939) realizowany w latach 2018-2023.

Kierownik grantu: dr hab. Mirosław A. Supruniuk.

Wysokość dofinansowania: 1.106.880 zł

Celem grantu jest przygotowanie internetowego „Słownika bio-bibliograficznego pracowników i studentów Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie z lat 1919–1939”. Słownik zbierze pogłębione informacje o ok. 12 tysiącach osób, stanowiących elitę społeczną i intelektualną Kresów północnych. Informacje obejmą: nazwisko i imiona, nazwisko rodowe, pseudonimy, datę i miejsce urodzenia, data i miejsce śmierci, imiona i nazwiska rodziców, narodowość, wyznanie, ukończone szkoły, datę rozpoczęcia studiów, datę zakończenia studiów, kierunek studiów, przynależność organizacyjną, tytuł i stopień naukowy/zawód, datę rozpoczęcia pracy na USB, datę zakończenia pracy, stanowisko i miejsce pracy na USB, sygnaturę teczek osobowej w Archiwum USB, inne źródła biograficzne, ikonografię w formie zeskanowanych fotografii i dokumentów, bibliografię przedmiotową w formie zestawień bibliograficznych oraz artykułów prasowych na temat osoby, bibliografię podmiotową w formie zestawień oraz skanów tekstów autorskich i linkowanie w Internecie. Najważniejszym elementem biogramów będzie szczegółowe opisanie przebiegu studiów lub pracy na USB oraz losów osoby po opuszczeniu USB. Słownik będzie zbudowany w formie bazy danych, którą będzie można uzupełniać w przyszłości w miarę pozyskiwania wiedzy o wojennych i powojennych losach studentów i absolwentów USB.

Urząd Marszałkowski

Kultura w Zasięgu 2.0 – kwota finansowania: 571.012,00 PLN, lata realizacji: 2017-2021 – bezpośrednia odpowiedzialność: Dominika Czyżak. Projekt koordynowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W 2023 w ramach projektu Biblioteka Uniwersytecka otrzymała:

- 3 tablety (wykorzystywane do wsparcia zarządzania zasobami cyfrowymi),
- wielkoformatowy monitor TV i interaktywny monitor edukacyjny – wykorzystywane w przestrzeni ogólnodostępnej do prezentacji multimedialnych,
- wyświetlacz naścienny - umieszczony w holu głównym, służy do promocji wydarzeń kulturalnych mających miejsce na UMK i w regionie,
- dostęp do systemu informatycznego na potrzeby cyfrowego repozytorium oraz wirtualnego muzeum.

W ramach programu E-Kultura Urząd Marszałkowski tworzy repozytorium digitalizacja.kulturawzasiegu.eu, do którego trafią dane dotyczące dokumentów ucyfrowionych przez Bibliotekę Uniwersytecką na sprzęcie uzyskanym w ramach programu “Kultura w zasięgu 2.0”. Po weryfikacji ustawień harvestowanie (pobieranie) danych o zasobach z KPBC będzie odbywało się poprzez protokół OAI-PMH.

POWER

1 października 2019 r. Uniwersytet Mikołaja Kopernika rozpoczął realizację projektu "**Universitas Copernicana Thorunensis in Futuro II – modernizacja Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w ramach Zintegrowanego Programu Uczelni**". Projekt zakończono w grudniu 2023 r.

Całkowita wartość projektu: 35.165.461,74 zł

Środki na realizację projektu przyznane zostały w ramach konkursu pn. "Zintegrowane Programy Uczelni" prowadzonego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).

Wsparciem objęty został moduł **Biblioteka Uniwersytecka Nowej Generacji**, w ramach którego przewidziano wdrożenie kompleksowego programu dostosowania Biblioteki Uniwersyteckiej i powiązanych z nią bibliotek wydziałowych do oczekiwań społeczności akademickiej i jakości oczekiwanej w XXI wieku w celu doskonalenia jakości kształcenia. Koordynator modułu: dr Krzysztof Nierzwicki.

W ramach modułu Biblioteka zrealizowała zadania:

- 1) Zakup i wdrożenie systemu bibliotecznego nowej generacji.
- 2) Zakup i wdrożenie systemu zabezpieczenia zbiorów RFID.
- 3) Zakup systemu ochrony zbiorów specjalnych.
- 4) Uruchomienie repozytorium surowych danych badawczych.
- 5) Opracowanie w systemie bibliotecznym (retrokonwersja) 30.000 książek i 70.000 egzemplarzy czasopism.
- 6) Digitalizacja i upowszechnienie w KPBC 1000 wol. książek i 1200 egzemplarzy czasopism.

Zadania zrealizowane w 2023 r:

1. Zakup i wdrożenie systemu zabezpieczenia zbiorów RFID.
2. Kontynuacja opracowania w systemie bibliotecznym (retrokonwersja) książek i czasopism.
3. Kontynuacja digitalizacji i upowszechnienia w KPBC książek i czasopism.

Ad. 1. Cele zadania:

- Wybór systemu zabezpieczenia zbiorów w technologii RFID zgodnie z prawem zamówień publicznych i wymaganiami w zakresie zabezpieczenia i kontroli zbiorów oraz obsługi wypożyczeń i zwrotów w bibliotekach systemu biblioteczno-informacyjnego UMK w Toruniu.
- Zabezpieczenie zbiorów etykietami RFID.
- Wdrożenie urządzeń i systemu zabezpieczenia i kontroli zbiorów w technologii RFID.

14 kwietnia 2023 r. wybrany został dostawca systemu zabezpieczeń zbiorów w technologii RFID. W maju 2023 r. uruchomiono stanowiska kodowania dla bibliotekarzy, co umożliwiło podjęcie prac związanych z zabezpieczaniem zbiorów bibliecznych etykietami RFID w Bibliotece Głównej i dwóch bibliotekach wydziałowych: Bibliotece Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania oraz Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji.

W lipcu 2023 r. przeprowadzono wdrożenie systemu i urządzeń RFID. W ramach projektu zakupiono:

- etykiety do zabezpieczania zbiorów,
- zestawy bramek kontrolnych zabezpieczających przejścia: po trzy zestawy do Biblioteki Głównej i Biblioteki WNEiZ oraz dwa zestawy do Biblioteki WPiA,
- stanowiska do samodzielnych wypożyczeń i zwrotów książek (tzw. self-checki): trzy stanowiska do Biblioteki Głównej i jedno stanowiska do Biblioteki WNEiZ,
- książkomat wewnętrzny - dostępny w Bibliotece Głównej,
- książkomat zewnętrzny - zlokalizowany między Biblioteką Główną a Wydziałem Nauk Ekonomicznych i Zarządzania,
- stanowiska kodowania zbiorów bibliecznych i urządzenia do mobilnego skontrum dla bibliotekarzy.

3 sierpnia 2023 r. system zabezpieczenia i kontroli zbiorów w technologii RFID został uruchomiony.

Ad. 2 W ramach zadania dokonano wyboru ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu 70 tysięcy czasopism i 30 tysięcy książek istotnych ze względów badawczych. Wszystkie rekordy bibliograficzne zostały stworzone zgodnie z ogólnopolskimi przepisami katalogowania Biblioteki Narodowej w Warszawie. W ramach przeprowadzonych prac stworzono rekordy bibliograficzne, rekordy zasobu oraz

rekordy egzemplarzy. Stworzono Deskryptory Biblioteki Narodowej opisujące cechy formalne oraz treść skatalogowanych czasopism i książek.

Efekty przeprowadzonych prac:

1. Udostępnienie w katalogu Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu informacji o 70 tysiącach jednostek czasopism polskich i niemieckich.
2. Udostępnienie w katalogu Biblioteki Narodowej w Warszawie informacji o 70 tysiącach jednostek czasopism polskich i niemieckich ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu.
3. Udostępnienie w katalogu Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu informacji o 30 tysiącach książek.
4. Udostępnienie w katalogu Biblioteki Narodowej w Warszawie informacji o 30 tysiącach książek ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu.

Ad. 3 W ramach zadania dokonano wyboru, przygotowania technicznego oraz opublikowania zespołu 1200 jednostek czasopism oraz 1000 książek w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej. Wszystkie publikacje cyfrowe zostały opublikowane w standardach umożliwiającym wyszukiwanie tekstowe oraz pobieranie ich przez użytkowników. Dane bibliograficzne o wprowadzonych zasobach zostały umieszczone w katalogu Federacji Bibliotek Cyfrowych. Zdigitalizowano i opublikowano wydawnictwa różnego typu: stare druki, druki kartograficzne, druki muzyczne, druki i broszury z XIX i XX wieku, albumy fotografii, dokumenty życia społecznego, książki rękopiśmienne.

EODOPEN

Projekt EODOPEN eBooks-On-Demand-Network Opening Publications for European Netizens, którego liderem jest Biblioteka Uniwersytecka w Innsbrucku, a Biblioteka Uniwersytecka UMK jest jednym z 15 partnerów, zyskał akceptację Educational, Audiovisual and Culture Executive Agency (<https://eacea.ec.europa.eu/homepage>) na finansowanie w ramach programu Creative Europe, Sub-programme Culture.

Całkowita wartość projektu wynosi 3.961.774,06 EU

Kwota finansowana z funduszy unijnych 1.980.887,03 EU,

Kwota finansowania dla UMK: 62.547,91 EU.

Okres realizacji projektu: 1 listopada 2019 r. – 31 październik 2024 r.

Zadania projektu:

- digitalizacja i udostępnianie społeczności europejskiej dzieł literackich wydanych w XX i XXI wieku a do tej pory niedostępnych cyfrowo,
- stymulowanie zainteresowania i usprawnianie dostępu do dziedzictwa kulturowego XX i XXI wieku, w tym także do treści naukowych,
- pogłębianie dialogu międzykulturowego na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym,
- ułatwienie dostępu do publikacji tekstowych wydanych w XX i XXI osobom niewidomym i niedowidzącym oraz dzieciom i młodzieży

Zadania szczegółowe Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu:

- utworzenie tzw. laboratorium społecznościowego, tzn. miejsce w którym każdy zainteresowany będzie mógł zdigitalizować własne zbiory, np. archiwalia rodzinne oraz uzyskać poradę dotyczącą prawnych możliwości upowszechnienia tychże materiałów.
- ustalenie stanu prawnego i digitalizacja 250 dzieł w każdym roku realizacji projektu (łącznie 1000 publikacji).

Realizacja zadań szczegółowych została zakończona w 2023 r.

W 2023 r.: odbyły się dwa spotkania projektu w Bibliotece Naukowej w Ołomuńcu (maj) i w Bibliotece Narodowej w Budapeszcie (wrzesień).

DARIAH-PL

Projekt DARIAH-PL ma charakter rozwojowy i jest finansowany w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 w obszarze *Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki*. Celem projektu jest budowa infrastruktury Dariah.lab obejmującej narzędzia sprzętowe i programowe wykorzystujące najnowocześniejsze rozwiązania technologiczne oraz zintegrowane zasoby cyfrowe z różnych dziedzin humanistyki i nauk o sztuce. W ramach projektu odbyły się seminaria i wykłady online, a także społeczność akademicka UMK miała możliwość udziału w ankietach analizujących praktyki i problemy związane z komunikacją naukową, m.in. dotyczących publikowania i komunikowania się; czytania, pisania i współpracy naukowej, wyszukiwania i udostępniania materiałów. Celem badań jest zebranie informacji o stanie humanistyki cyfrowej w Polsce.

XXI. Współpraca międzynarodowa

YUFE Młode Uniwersytety dla Przyszłości Europy (Young Universities for the Future of Europe)

Od sierpnia 2020 r. pracownicy Oddziału Informacji BU biorą udział w pracach grupy roboczej WP3 Students Journey konsorcjum YUFE, zajmującej się zagadnieniami związanymi z bibliotekami. W ramach projektu promowane są biblioteczne programy edukacyjne dla studentów.

Wizyty studyjnej pracowników BU w ramach programu Erasmus+ Staff Mobility for Training

- Dominika Czyżak, Kamila Perlik - University of Eastern Finland (Kuopio i Joensuu),
- Dominik Piotrowski, Milena Śliwińska - Biblioteca de la Universidad Carlos III de Madrid,
- Agnieszka Wiśniewska, Karolina Zawada - Library "Stelios Ioannou", University of Cyprus.